

VGR Analys 2019:18
Koncernkontoret
2019-04-30

Utvärdering av Validering Väst

En utvärdering genomförd av
Oxford Research AB på uppdrag av Västra
Götalandsregionen

Innehåll

Sammanfattning	4
Rekommendationer	6
Inledning	7
Utvärderingens syfte	7
Utvärderingens metod och genomförande	8
Datainsamlingsmetoder.....	8
Analytiskt ramverk.....	9
Validering Västs uppdrag.....	12
Verksamhetens syfte är att skapa en struktur för validering	12
Koppling mellan aktiviteter och önskade resultat	13
Validering Väst är beroende av interna och externa förutsättningar	17
Utvärdering av Validering Väst	20
Validering Väst är relevant, men nationell verksamhet mindre tydlig	20
Samstämmighet mellan Validering Västs aktiviteter och uppdrag	23
Högkvalitativt genomförande och ändamålsenlig organisation.....	26
Resultat uppnås genom att stödja och påverka	29
Slutsatser och rekommendationer	35
Utvärderingens slutsatser	35
Utvärderingens rekommendationer.....	37
Fallstudie av Branschvalidering Bygg	40
Bilaga 1: Valideringsmodeller	40
Fallstudie av Kockvalidering	41
.....	41
Fallstudie av KUB-modellen	42

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen (VGR) gav i november 2018 Oxford Research i uppdrag att utvärdera Validering Väst. Utvärderingsuppdraget inleddes i november 2018 och avslutades i mars 2019. Utvärderingens grundläggande syfte har varit att beskriva och utvärdera Validering Väst och ge en övergripande bild av verksamheten med avseende på relevans, samstämmighet, genomförande och organisation samt resultat. Ett ytterligare syfte har varit att formulera rekommendationer i förhållande till verksamhetens fortsatta drift. Denna rapport redovisar de resultat om framkommit genom utvärderingen. Rapporten kommer att utgöra ett underlag för VGR:s fortsatta arbete med Validering Väst.

Utvärderingen bygger på tre huvudsakliga datainsamlingsmetoder: dokumentstudier, intervjustudier samt fallstudier. Oxford Research har samlat in relevanta underlag från Validering Väst och VGR som beskriver den strategiska kontexten som verksamheten befinner sig inom, vilka prioriteringar verksamheten gör, samt vilka resultat den uppnår. Vi har även genomfört en intervjustudie med personer som är involverade i Validering Väst på operativ eller strategisk nivå. Representanter från arbetsgruppen, branschorganisationer, myndigheter och samarbetspartners på regional och nationell nivå har intervjuats, såväl som Validering Västs operativa medarbetare. Slutligen har vi genomfört fallstudier av tre utvalda valideringsmodeller och -metoder: Branschvalidering Bygg, Kockvalidering samt KUB-modellen. Fallstudierna har kombinerat platsbesök, telefonintervjuer och dokumentstudier.

Validering Västs syfte är att skapa en struktur för validering

Validering Väst är en komplex verksamhet som genomför en lång rad aktiviteter inom olika områden för att främja validering och därmed uppnå en övergripande målsättning om mer och bättre validering. Utvärderingen har visat att det finns en tydlig, praktisk koppling mellan de aktiviteter som Validering Väst utför och verksamhetens övergripande målsättning om att åstadkomma mer och bättre validering. Validering Västs aktiviteter kan delas in i två spår. Inom det första spåret ligger fokus på att bygga och stödja strukturer för validering för att därigenom tillgängliggöra verktygen för validering. Här arbetar verksamheten med att rekrytera samarbetspartners, utveckla och stödja modeller och metoder, utbilda, informera och tillhandahålla verktyg. Inom det andra spåret arbetar Validering Väst med att påverka systemet för att göra det mer valideringsvänligt. Här arbetar verksamheten med deltagande i relevanta forum, omvärldsbevakning och remissvar. Spåren är delvis ömsesidigt beroende: Validering Västs förmåga att påverka valideringssystemet är i hög grad beroende av att de håller hög kvalitet i sitt arbete med att bygga och stödja strukturer. Samtidigt bidrar Validering Västs inflytande på det nationella valideringssystemet även till att legitimera dem hos samarbetspartners, vilket stärker deras operativa arbete med att bygga och stödja strukturer. Sammantaget har Validering Västs kombination av aktiviteter lett till att kapaciteten för validering i Västra Götaland förbättrats. Därigenom uppnår Validering Väst målsättningen om mer och bättre validering.

Validering Väst är relevant, med samstämmighet mellan aktiviteter och uppdrag

På ett övergripande plan svarar Validering Väst mot de behov som finns på systemnivå, bland samarbetspartners och inom den slutliga målgruppen. På systemnivå fungerar verksamheten som inspiration för andra regioner då övriga regioner saknar motsvarande verksamhet med samma typ av mandat och erfarenhet. Samarbetspartners och intressenter

på nationell, regional och lokal nivå uppfattar Validering Väst som en mycket relevant verksamhet i förhållande till deras behov. Samtidigt har det i utvärderingen framkommit att det är otydligt hur Validering Väst prioriterar vilka områden de ska arbeta med och att det operativa, regionala arbetet i vissa fall har fått stå tillbaka för ett nationellt påverkansarbete. Att Validering Västs verksamhet även är relevant för dess slutliga målgrupp – validanderna – är en grundförutsättning för att validering ska kunna genomföras. Verksamheten är i hög grad riktad mot målgrupper som är relevanta för validering ur ett samhällsperspektiv, såsom nyanlända och de som står långt från arbetsmarknaden. Dessutom genomsyras Validering Väst av ett tydligt individperspektiv.

Det finns även en tydlig samstämmighet mellan hur Validering Väst genomför sin verksamhet och VG2020:s övergripande vision om att öka delaktigheten, integrationen och konkurrenskraften inom regionen. Genom sitt arbete bidrar Validering Väst till att skapa hög kvalitet inom och legitimitet för validering. Även de generella perspektiven jämställdhet och integration genomsyrar Validering Västs verksamhet, och är tydligt kopplade till verksamhetens överordnade målsättningar med validering. Verksamheten anammar ett individperspektiv i sitt arbete och har en ambition om att bidra till strukturella förändringar. Samtidigt har utvärderingen identifierat en diskrepans mellan detta interna arbete och hur det uppfattas av externa parter. Det kan därför finnas ett behov av att stärka och förtydliga hur Validering Väst arbetar med generella perspektiv i sina externa relationer och samarbeten.

Validering Väst är ändamålsenligt organiserat och levererar resultat

Det finns en bred samsyn bland samarbetspartners och intressenter om att Validering Västs arbete och uppdrag har ett tydligt och viktigt syfte. Validering Väst fungerar både som motor i utvecklingen av valideringsarbetet och som nätverksskapande mäklare som underlättar samverkan mellan involverade aktörer. Validering Västs organisation och arbetssätt är anpassade efter att kunna fylla dessa funktioner. Samtidigt innebär verksamhetens begränsade storlek att den interna kompetensförsörjningen är en utmaning verksamheten måste förhålla sig till.

Validering Väst fokuserar på de områden där de anser sig ha störst möjlighet att göra nytta vilket bidrar till att skapa en resurseffektiv verksamhet. Att genomgående ”springa på de bollar som rullar” gör dock att verksamheten får en spretig karaktär. Detta gör också det övergripande strategiska perspektivet kring vad Validering Väst ska åstadkomma och vem verksamheten faktiskt är till för blir mindre tydligt. Utvärderingen visar att Validering Väst har saknat strategisk styrning, vilket förstärkts av att verksamheten tidigare saknat en styrgrupp med mandat att påverka verksamhetens prioriteringar. En sådan är i nuläget under utveckling, vilket ger goda förutsättningar för att stärka verksamhetens strategiska styrning framöver.

Validering Väst arbetar med en mångfald av uppgifter relaterade till att stödja, driva, utveckla och sprida validering och valideringsmodeller samt påverka det bredare valideringssystemet. Arbetet är framgångsrikt sett till dess kvalitet, omfattning och spridning. När det gäller att skapa, utveckla, sprida och förvalta valideringsmodeller, arbetsmetoder och verktyg har Validering Väst genomgående åstadkommit goda resultat. Samtidigt är Validering Väst en stödjande verksamhet, och är därmed beroende av både sina samverkanspartners och validanderna själva för att modeller och metoder ska uppnå sina slutliga resultat, i termer av mer och bättre validering. Genom sitt övergripande ansvar för Västra Götalands valideringsrelaterade arbete har Validering Väst även bidragit till att

stärka förståelsen för validering och den generella kunskapsnivån kring validering inom regionen. Validering Väst bedriver även ett aktivt påverkansarbete på regional och nationell nivå.

Rekommendationer

Mot bakgrund av den genomförda utvärderingen har Oxford Research två huvudsakliga områden för rekommendationer inför det fortsatta utvecklingsarbetet hos Validering Väst: Styrningen av verksamhetens innehåll respektive styrningen av verksamhetens organisation. Då Validering Väst generellt är mycket välfungerande på en operativ nivå, är dessa framför allt relaterade till verksamhetens strategiska styrning. Rekommendationerna pekar på de områden som vi anser som viktiga för VGR och Validering Väst att fokusera på för att förbättra förutsättningarna att uppnå långsiktiga resultat och effekter. Rekommendationerna riktar sig främst till VGR, men kan även i viss mån integreras direkt i Validering Västs operativa verksamhet.

Utveckla styrningen av verksamhetens innehåll

- Arbeta vidare med Validering Västs mållogik och gå från ett ”är-läge” till ett ”bör-läge”.
- Se över Validering Västs måldokument och formulera målen mer relevant utifrån mållogiken.
- Vidareutveckla verksamhetens prioriteringar med hjälp av verktygen och processerna ovan.
- Gör en konsekvensanalys av hur man ska förhålla sig till arbetet efter Valideringsdelegationens avslutning.

Utveckla styrningen av verksamhetens organisation

- Fortsätt basfinansieringen av Validering Väst för att inte styrkor som byggts upp ska gå förlorade.
- Arbeta för att göra Validering Väst mindre personberoende genom att institutionalisera den kunskap som finns inom verksamheten.
- Fortsätt arbetet med att skapa en strategisk styrgrupp för Validering Väst, klargör dess mandat och hur den kan verka stödjande och styrande för verksamheten.

Inledning

Valideringsverksamheten i Göteborgsregionen inleddes 1998 i projektform, som en del av Kunskapslyftet.¹ År 2004 överfördes verksamheten till Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). Efter ett antal ombildningar fick verksamheten 2012 sitt nuvarande namn: Validering Väst. Validering Väst arbetar på uppdrag av, och med finansiering från, Västra Götalandsregionen (VGR). Uppdraget bedrivs i samverkan med bland annat kommunerna i Västra Götaland, Arbetsförmedlingen, kommunalförbunden, folkbildningsinitiativ, utbildningsaktörer, branscher och enskilda organisationer. Arbetet har bland annat resulterat i ett antal valideringsmodeller inom olika yrkesområden som vård och omsorg, detaljhandel, kock, bygg och måleri, samt den mer generella KUB-modellen. Därtill har man bedrivit ett aktivt påverkansarbete för att stärka förutsättningarna för validering, på regional och nationell nivå.

VGR har gett Oxford Research i uppdrag att genomföra en utvärdering av Validering Västs verksamhet. Vår ambition är att denna utvärdering ska fylla ett summativt och formativt syfte genom att bidra med värde inom tre områden:

- Genom en **beskrivning** av Validering Västs verksamhet från ett mållogiskt perspektiv, där kopplingen mellan Validering Västs förutsättningar, aktiviteter och önskade resultat och effekter synliggörs
- Genom en **utvärdering** av Validering Västs verksamhet i förhållande till relevans, samstämmighet, genomförande och resultat
- Genom **formuleringen av rekommendationer** för verksamhetens framtida utveckling

Utvärderingens syfte

VGR har efterfrågat en utvärdering av Validering Västs verksamhet. Utvärderingens grundläggande syfte är att beskriva och värdera Validering Västs verksamhet samt dess utveckling över tid. Utvärderingen omfattar såväl processen som resultatet av verksamheten och fokuserar på fem huvudområden:

- En **mållogisk beskrivning** av hur Validering Väst konkret utför sitt uppdrag
- En analys av Validering Västs **relevans** från ett organisatoriskt samverksperspektiv i förhållande till behov
- En analys av **samstämmigheten** mellan Validering Västs verksamhet och övergripande styrdokument, inklusive den regionala utvecklingsstrategin VG2020 och de generella perspektiven som formuleras där
- En analys av huruvida Validering Väst är **organiserat och styrt** på ett ändamålsenligt sätt i förhållande till dess målsättningar
- En analys av verksamhetens **resultat** som undersöker vilka kvalitativa och kvantitativa resultat som verksamheten har uppnått

¹ Kunskapslyftet var en nationell satsning på framför allt vuxenutbildning och pågick 1997–2002.

Utvärderingens metod och genomförande

Datainsamlingsmetoder

Utvärderingen av Validering Väst har kombinerat strukturerade dokumentstudier, intervjuer med interna och externa aktörer samt tre djupare fallstudier.

- **Dokumentstudierna** har fokuserat på de skriftliga underlag som finns kopplade till regionutvecklingsnämndens beslut samt andra relevanta underlag. Vi har bl.a. undersökt Validering Västs verksamhetsrapporter, villkor för verksamhetsbidrag, samverkansavtal och remissvar på promemorior från Valideringsdelegationen samt VGR:s regionala utvecklingsstrategi VG2020 och GR:s årsredovisningar. Dokumentstudierna har även bidragit med ett visst kvantitativt underlag i förhållande till de resultat Validering Väst åstadkommit.
- **Intervjuerna med interna aktörer** (nyckelpersoner som arbetar för, eller har aktiva roller inom Validering Väst) har dels haft ett beskrivande syfte, genom att ge en bättre förståelse för den operativa verksamheten, och dels ett utvärderande syfte. I utvärderande syfte har intervjuerna fungerat som underlag för att värdera hur styrningen av verksamheten och genomförandet har fungerat, bland annat ur ett effektivitetsperspektiv. De har även gett underlag för att undersöka synen på verksamhetens relevans inför den fortsatta verksamheten i regionen. Totalt har Oxford Research genomfört 8 telefonintervjuer med Validering Västs medarbetare samt representanter från den anknutna arbetsgruppen och VGR.
- **Intervjuerna med externa aktörer** (aktörer som samverkar med eller haft kontakt med Validering Väst i olika kapacitet) har haft till syfte att få aktörernas bild av verksamheten. Intervjuerna har främst fokuserat på hur relevant Validering Västs verksamhet är i förhållande till de behov som finns hos samverkansaktörerna, samt hur relationen mellan tänkta aktiviteter, målsättningar och genomförda aktiviteter ser ut. Totalt har Oxford Research genomfört 17 telefonintervjuer med samverkansaktörer, däribland representanter från Valideringsdelegationen, Arbetsförmedlingen, branschaktörer, fack, myndigheter och samverkande projekt.
- **Tre modellspecifika fallstudier** har gett en bättre förståelse för hur Validering Väst arbetar, dess resultat och effekter och gett oss möjlighet att fånga upp mål som inte täcks i den övergripande bedömningen av verksamheten. Fallstudierna har fokuserat på tre valideringsmetoder och -modeller: branschvalidering bygg, kockvalidering och KUB-modellen. Urvalet av fallstudierna har gjorts med avsikt att fånga upp olikheter i förhållande till metodernas målgrupper, utvecklingsprocess, samverkan och implementering. Förutom att beskriva metoderna har syftet med fallstudierna varit att förstå vilket mervärde som är kopplat till valideringen, genomförandet, målgruppen samt metodens omfattning. Datainsamlingen inom fallstudierna har bestått av platsbesök där Oxford Research fått en introduktion till metoderna och verksamheten där validering bedrivs, platsintervjuer samt uppföljande telefonintervjuer.

Analytiskt ramverk

Vi har analyserat Validering Väst utifrån en utvärderingsmodell som bygger på en anpassad variant av EU:s ramverk för utvärdering och bättre styrning.² Analysramen fyller flera syften: dels skapar den en strukturerad datainsamlingsmodell och lägger grunden för en stringent analys, dels säkrar den att utvärderingen täcker alla de frågeställningar och aspekter som är intressanta för VGR och som bör ingå i utvärdering enligt etablerad metodik, dels fungerar den som ett kommunikationsverktyg för att strukturera denna rapport och sortera insikter. Ramverket svarar mot övergripande centrala frågeställningar för utvärderingen och har anpassats för att överensstämma med uppdragets innehåll så som det specificeras i kravspecifikationen. Översiktligt består det av utvärdering av fyra centrala aspekter, som vi benämner (1) relevans, (2) samstämmighet, (3) genomförande och organisation samt (4) resultat.

Relevans

Relevans handlar i grunden om behovet av en verksamhet eller aktivitet. Om en verksamhet inte är relevant sett till de behov som finns kommer den inte uppnå sitt syfte, även om man bedriver ett gott och högkvalitativt arbete. För en offentlig verksamhet som Validering Väst är det även centralt att man arbetar med rätt frågor, utifrån de målsättningar och prioriteringar som finns för just den egna verksamheten. Annars finns risken att man **gör saker rätt** – arbetar väl, och med potentiellt viktiga frågor – men inte **gör rätt saker** – arbetar med de frågor som borde ha högst prioritet för just den egna verksamheten.

Utvärderingen har främst angripit denna fråga genom de intervjuer som genomförts med kommunalförbund och region, samarbetsaktörer till Validering Väst, samt kunniga nyckelpersoner i validerings-Sverige i stort. Därmed har vi fått en bild av behov inom validering på en hög nivå samt behov som Validering Väst möter i sina konkreta samarbeten, och hur dessa bemöts. Intervjuer med verksamheten själva, fallstudier, samt dokumentstudier har kompletterat bilden av aktiviteter och vilka behov dessa ska svara mot, samt möjligheter till en ännu mer relevant verksamhet.

Frågan om verksamhetens relevans kan delas in i tre huvudsakliga delar:

- Hur adresserar Validering Väst de behov som finns avseende validering i stort, sett till bredare behov av modellutveckling, institutioner och strukturer, kunskapsspridning, m.m.?
- Hur adresserar Validering Väst behov hos parter och samarbetsorganisationer, sett till främst konkreta stödjande aktiviteter, och den roll man fyller för parter (region och kommunalförbund) utifrån deras prioriteringar och målsättningar?
- Hur adresserar Validering Väst behov hos den slutliga målgruppen, det vill säga potentiella och faktiska validander?

² Europeiska kommissionen, *Better regulation guidelines – Evaluation and fitness checks*. Tillgänglig på https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-guidelines-evaluation-and-fitness-checks_en.

Samstämmighet

Samstämmighet handlar om hur väl olika typer av insatser eller policys som strävar efter att uppnå gemensamma målsättningar stämmer överens rent innehållsmässigt. Validering Väst befinner sig inom en övergripande regional kontext med uttalade målsättningar om hur man bör arbeta för att skapa förbättringar på både samhälls- och individnivå. Dessa målsättningar är bland annat framskrivna i VGR:s strategi för tillväxt och utveckling 2014–2020, VG2020. En viktig del av VG2020 är de så kallade generella perspektiven: jämställdhet, integration, internationalisering och miljö. Ambitionen är att de generella perspektiven ska genomsyra alla områden i strategin. För att Validering Västs verksamhet ska vara samstämmig med den övergripande regionala strategin är det därför viktigt att de generella perspektiven är en integrerad del av verksamheten.

Vår undersökning av samstämmigheten bygger främst på dokumentstudier av själva strategin samt övrig stöttande dokumentation. Även Validering Västs årliga verksamhetsrapport och villkor för verksamhetsbidrag har analyserats. Detta har gett oss en bild av vilka övergripande visioner Validering Väst bör förhålla sig till, vilka konkreta aktiviteter som Validering Väst ålagts att utföra, samt vilka aktiviteter som de faktiskt genomför. Intervjuer med interna aktörer samt representanter från VGR har tydliggjort hur aktörerna upplever samstämmigheten med VG2020. När det gäller de generella perspektiven har både interna och externa aktörer bidragit med perspektiv på hur framförallt jämställdhet- och integrationsperspektiven genomsyrar verksamheten.

Frågan om verksamhetens samstämmighet kan delas in i två huvuddelar:

- På vilket sätt bidrar Validering Väst till att genomföra VG2020?
- Hur beaktar Validering Väst VG2020:s generella perspektiv i sin verksamhet?

Genomförande och organisation

Genomförande och organisation handlar om ändamålsenligheten och effektiviteten i Validering Västs organisation och styrning och hur detta påverkar hur verksamheten implementeras. För att Validering Väst ska kunna uppnå resultat måste verksamheten vara organiserad och styrd på ett sätt som är ändamålsenligt i förhållande till uppdraget. Dessutom måste intressenter i form av kommuner och kommunalförbund inom Västra Götaland uppfatta verksamheten som kostnadseffektiv genom att verksamheten levererar resultat av hög kvalitet givet sina resurser.

Utvärderingen av Validering Västs genomförande och organisation grundar sig framför allt på intervjuer med Validering Västs medarbetare, arbetsgrupp samt aktörer med inblick i hur verksamheten bedrivs. Intervjuerna har gett en tydlig bild av hur verksamheten är organiserad och hur verksamheten arbetar med styrning. De har även bidragit till att ge en bild av hur Validering Väst uppfattas ur ett kvalitetsperspektiv, och hur detta relaterar sig till deras generella resursanvändning.

Frågan om genomförande och organisation kan delas in i två huvudfrågor:

- I vilken utsträckning är styrning och organisation ändamålsenliga i förhållande till Validering Västs mål?
- Implementeras verksamheten med hög kvalitet och på ett kostnadseffektivt sätt?

Resultat

Resultat är den del av utvärderingen som ser till vad verksamheten uppnått och vilken påverkan, förändring eller förbättring man lyckats åstadkomma. Resultat tolkas här som såväl vilka aktiviteter man förmått genomföra, vilka direkta resultat dessa uppnått, och vilka mer långsiktiga effekter man hoppas kunna uppnå genom dessa resultat. Därmed är det en summering av vilket genomslag Validering Väst lyckats ha, ökat inriktning på insatserna (vilket behandlas under relevans och samstämmighet) eller deras organisatoriska eller resursmässiga effektivitet (vilket behandlas under genomförande och organisation).

Resultaten har fångats genom samtliga datakällor utvärderingen använt. Särskilt viktiga har varit Validering Västs verksamhetsberättelser (där aktiviteter och resultat går igenom översiktligt), intervjuer med medarbetare (för att säkra upp bilden av vad som genomförts) samt intervjuer med externa aktörer (för att se vad Validering Väst bidrar med enligt de som på ett eller annat sätt tar del av de värden verksamheten skapar). Fallstudierna har kompletterat bilden, för att bättre förstå hur resultaten uppstår.

Frågor om verksamhetens resultat kan delas in i tre huvudsakliga delar

- I vilken utsträckning har Validering Väst ökat kapaciteten att genomföra validering bland samarbetsaktörer och andra, genom utveckling av modeller, verktyg, och andra stödjande verksamheter?
- Hur har Validering Väst stärkt kunskap och medvetenhet kring validering?
- I vilken utsträckning har Validering Väst påverkat den nationella valideringsdialogen?

Validering Västs uppdrag

Validering är en angelägen fråga av såväl utbildningspolitiska som arbetsmarknadspolitiska och näringslivspolitiska skäl. Både EU och OECD framhåller validering som ett viktigt verktyg för ökad rörlighet på arbetsmarknaden.³ I Sverige har regeringen tillsatt en Valideringsdelegation (2015–2019) med uppdrag att verka för mer effektiva och långsiktiga strukturer för validering på regional och nationell nivå. Den regionala nivåns roll i att åstadkomma samverkan kring validering prioriteras i såväl den nationella strategin som i mål- och villkorsbesluten för regionalt utvecklingsansvariga.

Validering kan kortfattat beskrivas som en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av de kunskaper och kompetens (erfarenheter, färdigheter, kunskaper och förmågor) en person besitter oberoende av hur de förvärvats.⁴ Validering tjänar även ett syfte ur ett bredare kompetensförsörjningsperspektiv, och efterfrågas ständigt av flera arbetsmarknadsaktörer såsom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och vuxenutbildningen. Samtidigt efterfrågas validering av samhället i stort, bland annat för att kunna tillvarata nyanländas yrkeskompetenser. Enligt många bedömare finns det även starka ekonomiska incitament för både individ och samhälle att utnyttja valideringsinsatser, och att det är en kostnadseffektiv metod för att utforska, identifiera och värdera kompetens. Enligt VG2020 förväntas validering dessutom ge samhällsnytta genom att bidra till livslångt lärande, utbildning, arbete och delaktighet – faktorer man betraktar som avgörande för bra och jämlik hälsa.

Mot denna bakgrund är Validering Västs huvudsakliga uppdrag att verka för **mer och bättre validering**. Oxford Research förstår strukturen för Validering Västs verksamhet genom en mållogik som förklarar de underliggande kausala mekanismerna för hur Validering Västs aktiviteter ska leda till önskade resultat och effekter. Logiken beskriver vilka aktiviteter som Validering Väst genomfört och löpande genomför, aktiviteternas utfall samt vilka resultat aktiviteterna har lett fram till. Logiken tydliggör även de förutsättningar som formar Validering Västs möjligheter att uppnå sina målsättningar om mer och bättre validering.

Verksamhetens syfte är att skapa en struktur för validering

Validering Västs övergripande syfte är att stärka användandet av validering inom Västra Götaland för att bemöta regionala utmaningar. Regionen upplever arbetskraftsbrist inom ett flertal yrken, samtidigt som många individer med relevanta kunskaper och erfarenheter saknar papper på sina kompetenser. Det finns därför en tendens till att personer som skulle kunna få arbete inte får det, eller att de är överkvalificerade för de arbeten de får.⁵ Inom

³ Valideringsdelegationen 2015–2019. *Samverkan kring validering på regional nivå. Vägledning för aktörer med ett regionalt utvecklingsansvar.*

⁴ Vedertagen definition enligt bland annat Valideringsdelegationen 2004–2007, 2015–2019.

⁵ Valideringsdelegationen 2015–2019 (2017). *En nationell strategi för validering: Delbetänkande från Valideringsdelegationen 2015–2019.* SOU 2017:18 s.30

VGR anser man att validering är ett verktyg för att komma till bukt med detta problem. Validering är därför en integrerad del av den regionala strategin VG2020. En av Validering Västs främsta uppgifter är således att skapa en struktur för validering:

”... som säkerställer ett heltäckande valideringsutbud med hög kvalitet och legitimitet, på ett kostnadseffektivt sätt, och som gör validering till ett accepterat verktyg hos både utbildningsanordnare och arbetsgivare. Denna struktur ska också verka för ett ökat nyttjande av validering”⁶

Den verksamhet som idag är Validering Väst har funnits i olika skepnader sedan 1998. Verksamheten drevs inledningsvis i projektform som en del av Kunskapslyftet. Ett par år senare inrättade man ett Valideringscentrum inom Vuxenutbildningsförvaltningen i Göteborg. Valideringscentrum var ett samverkansprojekt som mottog stöd från Europeiska Socialfonden och hade etablerade samarbeten med både fack och arbetsgivarorganisationer genom LO, TCO, Svenskt Näringsliv och Företagarna. Från 2006 till 2012 ansvarade Meritea AB, ett dotterbolag som hörde under GR för valideringsverksamheten. År 2012 omdanades verksamheten till Validering Väst. Även om verksamheten främst har varit kopplad till GR, och än idag har sitt säte hos dem, har valideringsverksamheten i hög grad skett på uppdrag av och med finansiering från VGR.

Enligt Validering Väst har validering historiskt sett inte varit ett prioriterat område, varken nationellt eller i övriga regioner. Givet att VGR har prioriterat arbetet med validering i mer än 20 år, ligger Västra Götaland i framkant jämfört med landets övriga regioner.⁷ Samtidigt måste valideringsmodeller ofta vara förankrade på nationell nivå för att modellerna och metoderna ska vara användbara, t.ex. i form av nationella branschmodeller för likvärdig validering inom ett yrke. Validering Väst har därför ett tudelat uppdrag. Förutom att bygga och stödja strukturer för validering inom Västra Götaland ska de även arbeta för att påverka valideringssystemet och sprida kunskaper kring validering.

Koppling mellan aktiviteter och önskade resultat

För att uppnå sin målsättning om mer och bättre validering utför Validering Väst en rad aktiviteter i syfte att utveckla, stödja och påverka. Aktiviteterna äger rum inom två huvudområden: att stödja och bygga strukturer samt att påverka valideringssystemet. Bägge dessa spår är viktiga, och delvis ömsesidigt beroende, för att Validering Väst ska kunna uppnå målsättningen om mer och bättre validering. Validering Västs aktiviteter, önskade utfall, resultat och effekter illustreras i mållogiken i figur 1.

Validering Väst ska stödja och bygga strukturer

Inom spåret att **bygga och stödja strukturer för validering** kan vi kategorisera Validering Västs aktiviteter i fem huvudsakliga grupper:

- **Rekrytering** av relevanta valideringsaktörer, framförallt samarbetspartners
- **Metod-, process och kvalitetsstöd** och **utveckling** av nya modeller

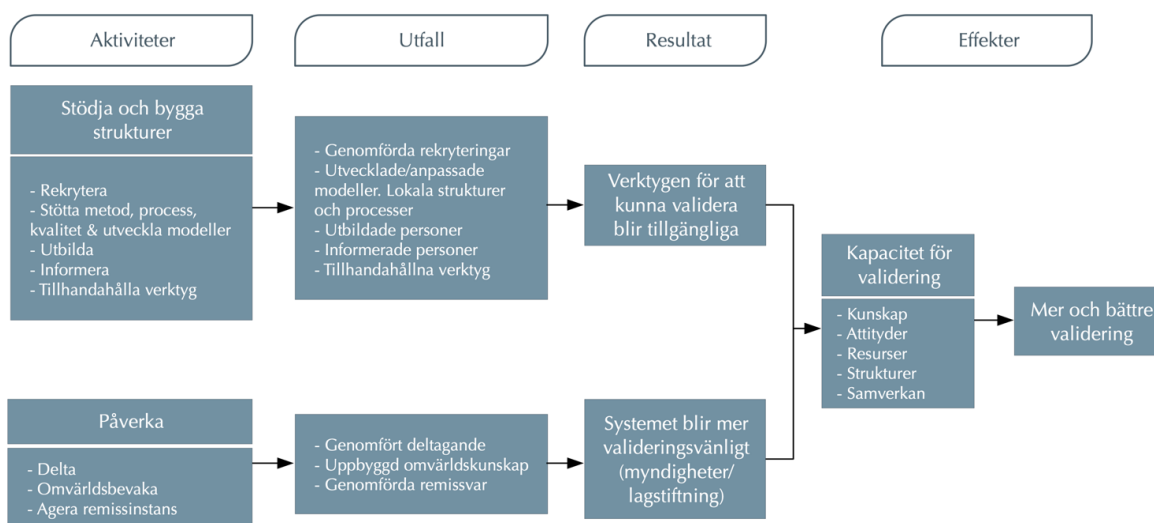
⁶ Västra Götaland 2020. *Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014–2020*. s. 20

⁷ Valideringsdelegationen 2015–2019, U 2015:10, Promemoria 2018-08-27, ”Utveckling av regional samverkan om validering”

- **Utbildning** av de som ska genomföra själva valideringen samt t.ex. handläggare på Arbetsförmedlingen om validering som verktyg
- **Information** om validering via t.ex. webben och deltagande i konferenser
- **Tillhandahållande av verktyg** såsom valideringsportalerna som används vid validering för t.ex. måleri och KUB

Rekryteringen av relevanta valideringsaktörer handlar om att skapa samverkan med relevanta partners och intressenter. På regional nivå inkluderar dessa bland annat kommunalförbund, branschorganisationer, arbetsmarknadsenheter, utbildningsaktörer och andra myndigheter. Validering Västs verksamhet är beroende av samverkanspartners som äger, använder och bidrar med expertis till de metoder, processer och modeller som Validering Väst utvecklar. Validering Väst samverkar med en lång rad organisationer och verksamheter på både nationell och regional nivå. Genom åren har Validering Väst fokuserat på att bygga upp samverkan med olika typer av relevanta valideringsintressenter. Exempel på väl etablerade branschsamarbeten är bland annat Bräcke gymnasiet, Byggingustrins Yrkesnämnd (BYN), Måleri- och Omsorgsyrkesnämnd (MYN), Utbildningsrådet för Hotell och Restauranger (UHR), Måltidsakademien samt Handelsrådet. Exempel på andra etablerade samarbeten är arbetsmarknadsenheter inom regionens kommunalförbund och Park- och naturförvaltningen i Göteborgs Stad. Validering Väst arbetar även löpande med att utveckla nya samarbeten. I nuläget fokuserar de bland annat särskilt på att utveckla sin samverkan med Vård- och Omsorgscollege, där det finns förutsättningar för många individer att validera sin kunskap inom vårddyrken, samt samverkan i valideringsfrågor med universitet och högskolor genom ”Valideringsnätverk Väst”.

Validering Väst lägger en stor del av sina resurser på att **utveckla modeller, metoder och arbetssätt samt bidra med metod-, process- och kvalitetsstöd** till de aktörer som äger och driver modellerna. I dagsläget har Validering Väst varit med och utvecklat och implementerat valideringsmodeller och -metoder för yrken såsom bygg, måleri, kock (storkök) och detaljhandel. En modell för vårdbiträde/undersköterska är under framtagande i samarbete med Vård- och omsorgscollege (VOC). Förutom branschmodellerna har Validering Väst sedan 2015 arbetat med att ta fram KUB-modellen, en modell för validering av generell kompetens som riktar sig till individer som står långt från

Figur 1: Mållogisk beskrivning av Validering Västs verksamhet

arbetsmarknaden och exempelvis befinner sig i arbetsmarknadsinsatser.⁸ Validering Väst utvecklar även stödmaterial, processer och arbetssätt som inte är relaterade till specifika valideringsmodeller.

På uppdrag av branschorganisationer och utbildare, bedriver Validering Väst **utbildningar**. Detta är viktig del av arbetet med att stötta spridningen och förvaltningen valideringsmodellerna. Utbildningarna kan antingen vara kopplade till specifika modeller, såsom kollegiala handledare som utbildas inom kockvalidering⁹ och KUB-handledare, eller vara mer allmänna, som det stöd som Validering Väst ger Arbetsförmedlingen genom att kompetensutveckla handläggarna inom valideringsfrågor.

Information och synliggörande av validering är en viktig förutsättning för att potentiella brukare och samarbetspartners ska få upp ögonen för verktyget. Spridningen av information äger rum dels via hemsidan, dels genom möten och medverkande i de fora som Validering Väst är involverade i. Validering Väst anordnar även konferenser och nätverksträffar och deltar själva i konferenser.

Slutligen **tillhandahåller Validering Väst digitala verktyg** för att stödja utförarna av valideringen i sitt arbete. De driver bland annat Valideringsportalen, varigenom validering av de olika yrkesrollerna inom bygg äger rum. Portalen innehåller all dokumentation som är nödvändig för att genomföra en validering, såsom metodverktyg, checklistor och möjlighet att löpande dokumentera validandens kompetenser i text och bild. Vid avslutad validering skapar intyg som speglar dessa kompetenser. För KUB-modellen tillhandahåller Validering Väst KUBit. Verktyget är främst ett dokumentationsstöd för KUB-handledaren, men även deltagare kan använda det.

Validering Väst ska påverka valideringssystemet

Inom spåret **påverka valideringssystemet** finns tre huvudkategorier av aktiviteter:

- **Deltagande** i branschråd, expertgrupper, övriga relevanta grupper, nationella och internationella projekt.
- **Insamling av kunskap och omvärldsbevakning.**
- **Remissinstans** både i egenskap av sig själv, men även som stöd till andra institutioner som ska lämna remissvar inom områden där Validering Väst har expertis.

Deltagande i relevanta branschråd och expertgrupper på allt från regional till internationell nivå är en viktig del av Validering Västs arbete. Denna form av deltagande är ett extrovert deltagande, som främst handlar om att sprida Validering Västs kunskaper och kompetenser externt. I nuläget ingår Validering Väst i den expertgrupp som är kopplad till Valideringsdelegationen, som kommer att ha stor påverkan hur man bedriver validering i Sverige framöver. Som en aktiv aktör inom valideringsområdet är det viktigt för Validering Väst att delta i arbetet för att kunna skapa bra beslutsunderlag.

Alla medarbetare på Validering Väst arbetar med omvärldsbevakning i någon mån. Omvärldsbevakningen handlar framförallt om att verksamheten håller sig uppdaterad på vilka behov som finns samt var Validering Väst har störst möjlighet att skapa nytta.

⁸ Se Bilaga 1: Fallstudie av KUB-modellen

⁹ Se Bilaga 1: Fallstudie av Kockvalidering

Validering Väst omvärldsbevakar även det arbete som sker i andra regioner för att kunna stärka eller etablera samverkan med andra stödstrukturer.

Slutligen fungerar Validering Väst som remissinstans, både i egenskap av sig själv och genom att ge stöd till andra remissinstanser inom sitt expertisområde. Validering Väst agerar remissinstans på både regional och nationell nivå och är bland annat en av de parter som löpande lämnar inspel på Valideringsdelegationens publikationer.

Aktiviteterna ska leda till mer och bättre validering

Validering Västs resultat kan sägas utgöras av de samlade konsekvenserna som vi kan härleda till de genomförda aktiviteterna. Vi förväntar oss således att det samlade resultatet inom spåret att bygga och stödja strukturer är att verktygen för att kunna validera blir tillgängliga. Vi förväntar att resultaten i påverkansspåret å sin sida är att systemet som helhet blir mer valideringsvänligt.

För att Validering Väst ska ha möjlighet att påverka systemet på strategisk nivå kräver det dock att de hämtar sin expertis från sitt operativa arbete. Påverkansspåret är således beroende av det stödjande spåret för att kunna bidra till de önskade effekterna. Samtidigt bidrar påverkansspåret till att förstärka möjligheten att uppnå effekterna, och medverkar till att ge Validering Västs legitimitet som en verksamhet med nationell förankring.

Samlat sett förväntar vi att spårens resultat kommer bidra till att kapaciteten för validering ökar på både regional och nationell nivå. Kapacitet är ett vitt begrepp som består av en kombination av faktorer. För det första handlar det om att kunskapen om validering som verktyg ökas. Kunskap och kännedom om validering är viktiga grundförutsättningar för att systemets kapacitet ska kunna öka. För det andra handlar det om att attityderna gentemot validering förändras och blir mer positiva. Positiva attityder på olika nivåer gör både att validering blir en mer angelägen fråga på nationell nivå, men även att fler verksamheter ser validering som ett användbart verktyg. För det tredje handlar det om att fler resurser tillförs för att kunna öka och förbättra validering. Även resurser är ett vitt begrepp, som innefattar både finansiering och personella resurser. Ökade resurser är en politisk fråga och förväntas därför även vara en konsekvens av ökad kunskap och ändrade attityder inom politiken och administrationen. För det fjärde handlar en ökad kapacitet om att man har skapat stabila strukturer för att kunna genomföra valideringar. Strukturer och verktyg som är färdiga att implementera förkortar avståndet mellan tanke och handling, framförallt när Validering Västs arbete ska spridas. Slutligen handlar den ökade kapaciteten om att man har förstärkt samverkan mellan aktörerna inom systemet, vilket vi anser är en förutsättning för att kunna lösa en del av de problem som Validering Väst söker att lösa.

Enligt Validering Väst själva är det slutgiltiga målet med verksamheten att skapa mer och bättre validering. Detta stämmer överens med den mållogik som vi har tagit fram, där vi förväntar att verksamhetens resultat kommer leda till att det inom systemet blir mer och bättre validering. Fler valideringar definierar vi som att relevanta aktörer genomför fler valideringar än vad de hade gjort om inte Validering Väst fanns. Bättre validering definierar vi som att de valideringar som aktörerna genomför är kvalitetssäkrade så att de kompetenser som mäts är de specifika kompetenser som är nödvändiga att kunna för att arbeta inom ett visst yrke eller begå sig i arbetslivet generellt. Dessutom ska valideringen vara tillräckligt omfattande för att kunna ge en djupgående bild av validandens kompetenser och utvecklingsområden.

Effekten **mer och bättre validering** är en logisk följd av att systemets kapacitet förbättras. Samtidigt finns det andra externa faktorer som kan ha inflytande på resultaten faktiskt bidrar till effekten. Exempelvis kan externa förutsättningar, såsom politiska prioriteringar på olika nivåer, finansiering, hur andra regioner väljer att arbeta (eller inte arbeta) med validering påverka möjligheten för Validering Väst att åstadkomma både mer och bättre validering.

Validering Väst är beroende av interna och externa förutsättningar

Validering Västs möjligheter att arbeta stödjande och påverkande är beroende av deras interna och externa förutsättningar. Interna förutsättningar inkluderar de faktorer som Validering Väst har möjlighet att påverka på kort sikt, såsom sin organisationsstruktur, hur de allokerar sina resurser och sitt humankapital. Externa förutsättningar är de kontextuella faktorer som påverkar hur Validering Väst kan bedriva sin verksamhet, såsom politisk kontext, generella attityder och finansiering. Här har Validering Väst mindre möjlighet att påverka, åtminstone på kort sikt. Både interna och externa förutsättningar är avgörande för Validering Västs ramar och handlingsutrymme.

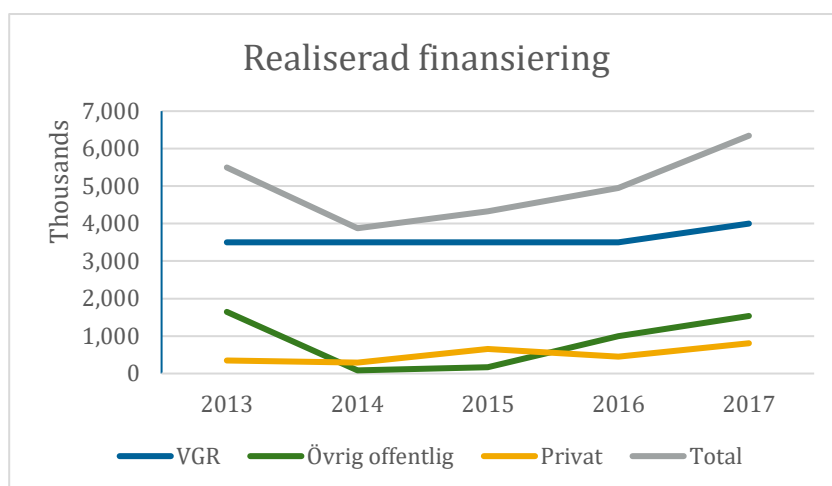
Validering Väst kan påverka sitt ekonomiska, organisatoriska och humankapital

Validering Västs interna förutsättningar omfattar deras ekonomiska, organisatoriska och humankapital. Verksamhetens har haft en organisk framväxt genom över 20 år, vilket gjort det möjligt att skapa en struktur med expertis som är väl anpassad till den regionala kontexten. Validering Västs långa historia och erfarenhet av valideringsarbete innebär att de är väl insatta i olika aspekter av validering och har en gedigen kunskap kring ämnet. Validering Väst kännetecknas dessutom av sitt humankapital: medarbetarnas förankrade personliga nätverk och höga grad av personligt engagemang.

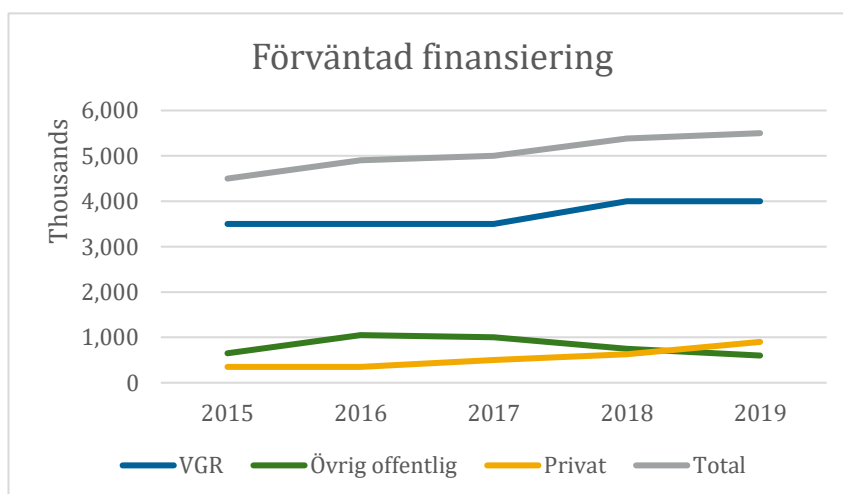
Validering Västs organisationsstruktur formar deras möjligheter att bedriva verksamheten. Validering Väst har i nuläget fem medarbetare som arbetar operativt och strategiskt samt har olika sakområdesexpertis och fokusområden. Dessutom finns det en arbetsgrupp kopplad till Validering Väst. Arbetsgruppen består av representanter från VGR, Göteborgsregionen samt Fyrbodals, Sjuhärads och Skaraborgs kommunalförbund. Syftet med arbetsgruppen har enligt Validering Västs egen bedömning varit otydlig, gruppen har inte arbetat operativt, men inte heller haft en styrande roll i förhållande till verksamheten. I slutet av 2018 påbörjade Validering Väst och arbetsgruppen därför ett arbete med att sätta en ny struktur för det styrande arbetet.

Den nya gruppen kommer att få ett större mandat att påverka Validering Västs prioriteringar. Den konstitueras under våren 2019. Förutom representanter från kommunalförbunden och VGR kommer en representant från Arbetsförmedlingen, en kommunal arbetsmarknadsenhet, ett fack, en arbetsgivarorganisation, ett universitet, den kommunala vuxenutbildningen, samt en kommunal HR-chef att ingå i gruppen. Inom varje delregion kommer man dessutom att utse så kallade valideringsambassadörer med koppling till Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsenheten, vuxenutbildningen, den kommunala HR-arbetet, fack, universitet och arbetsgivarorganisationer. Dessa företrädare utgör inte någon formell gruppering utan kommer att samlas i olika konstellationer enligt behov som definieras av Validering Väst och styrgruppen.

Validering Väst mottar årligen en villkorsbilaga från VGR som styr verksamhetens prioriteringar under det kommande året. VGR tar fram villkorsbilagan på bakgrund av verksamhetens uppföljande och framåtsyftande rapporter kompletterade med dialogmöten mellan VGR:s handläggare och verksamheten. Även om Validering Västs finansiering är att betrakta som en extern förutsättning, har verksamheten ett visst handlingsutrymme gällande hur de allokerar sina tilldelade resurser då de bidrar till utformningen av villkorsbilagan. En genomgående prioritering är att maximera nyttan i arbetet. Därför fördelar Validering Väst framförallt sina resurser till områden där de anser att de har möjlighet att få genomslag. Detta sker i dialog med arbetsgruppen där VGR finns representerat. Validering Väst bestämmer även ambitionsnivån för projekten utifrån deras tillgång till resurser. En viktig intern förutsättning för att leva upp till uppdraget är således att Validering Väst gör en korrekt bedömning i förhållande till var resurserna gör mest nytta.

Figur 2: Realiserad finansiering av Validering Väst 2013–2017. Källa: Anpassat från Validering Västs årsrapporter till VGR.

Figur 3: Förväntad finansiering av Validering Väst 2015–2019. Källa: Anpassat från Validering Västs årsrapporter till VGR.

Slutligen är Validering Väst beroende av sitt humankapital. Verksamhetens medarbetare sitter både på en avsevärd kompetens, erfarenhet och uppbyggda nätverk och har ett stort engagemang i frågan. Hur verksamheten hanterar frågor om framtida personalomsättning är därför en relevant förutsättning för vilka möjligheter de har att bedriva sin verksamhet. Kommande pensionsavgångar kommer bland annat att kräva gedigen kompetensöverföring för att säkra för mycket kunskap inte lämnar verksamheten och för att säkerställa att Validering Väst även i fortsättningen kan utföra sitt uppdrag.

Validering Västs handlingsutrymme påverkas av politiska prioriteringar

Validering Väst påverkas även av en rad kontextuella faktorer som de har mindre möjlighet att påverka på kort sikt. Då påverkansarbete är en av Validering Västs huvudsakliga aktiviteter finns det dock potential till att de kan påverka vissa av dessa förutsättningar på lång sikt. Den överordnade kontextuella faktorn som sätter ramarna för Validering Västs handlingsutrymme handlar om politiska prioriteringar. Dessa påverkar framför allt två saker: Validering Västs möjligheter till finansiering och den politiska viljan att fokusera på frågan.

Regionala politiska prioriteringar har gett Validering Väst förutsättningar att bedriva sin verksamhet långsiktigt. Validering är en integrerad del av regionala strategier för att förkorta vägen till arbetsmarknaden och öka möjligheterna till matchning och livslångt lärande. Ett tydligt bevis på den politiska viljan i VGR att utveckla validering inom Västra Götaland är att Validering Väst har tillgång till basfinansiering istället för att bedrivas i projektform. Detta gör det möjligt för Validering Väst att arbeta på ett långsiktigt sett, och har möjliggjort utveckling av verksamheten. I tillägg till finansieringen från VGR mottar verksamheten offentliga medel från bl.a. Inter-reg, ESF. I tillägg till detta ersätts Validering Väst för det arbete man genomför för ett antal privata samarbetsaktörer, t.ex. den verksamhet man bedriver för branschvalidering på uppdrag av branschorganisationer. Detta genererar alltså en viss privat medfinansiering av verksamheten. Enligt Validering Västs verksamhetsrapport för 2017–2019 uppgick deras samlade medel till ca. 6,3 mkr i 2018. Sedan 2013 har Validering Väst upplevt en ökning i alla typer av finansiering: basfinansieringen från VGR, övrig offentlig och privat (se Figur 2). Genomgående är det hög överensstämmelse mellan den finansiering Validering Väst förväntar inför ett verksamhetsår och den realiserade finansieringen (se Figur 3)

Enligt både Valideringsdelegationen och nationella samarbetspartners är den verksamhet som Validering Väst bedriver delvis unik i Sverige. Även om vissa regioner har påbörjat ett arbete och för dialog med aktörer för att bygga upp en stödstruktur, har inga andra regioner en verksamhet med den etablering som Validering Väst har. Andra regioners utvecklingsnivå och inställning till validering påverkar dock hur Validering Väst kan uppnå sina målsättningar.

Utvärdering av Validering Väst

Validering Väst är relevant, men nationell verksamhet mindre tydlig

För att mer och bättre validering ska komma till stånd i Västra Götaland samt i en bredare kontext behöver rätt typ av insatser komma till från rätt aktörer, och verksamheter som Validering Väst arbetar för att fylla de faktiska behov som finns. I Validering Västs fall innebär detta att arbeta såväl mot större identifierade behov inom valideringssystemet, som mot mer konkreta behov identifierade hos samarbetspartners och verksamhetens intressenter. Validering Väst svarar i hög grad mot dessa identifierade och/eller upplevda behov, och verksamheten som helhet bedöms som mycket relevant. I vissa delar finns dock en ottydlighet över hur och varför behov och insatser prioriteras. Detta gäller främst det påverkande verksamhetsspåret, där en del arbete involverar nationella aktörer och sker på en delvis nationell nivå, och vars syfte och förväntade nytta därför behöver framkomma extra tydligt för intressenter och finansiärer som kommuner och VGR.

Validering Väst svarar generellt mot de behov som finns inom valideringssystemet i stort

På en övergripande nivå kan vi utifrån den samlade datainsamlingen konstatera att Validering Väst fyller en mycket viktig roll inom validerings-Sverige. Flera intervjuade påpekar att verksamheten på många sätt är unik, eller i framkant, sett till den kunskapsbas man byggt upp, den stabila och starka organisation man har, och den roll man därmed kan spela för olika parter och i olika sammanhang. Validering är en fråga som växer i Sverige, och fler regionala organisationer och verksamheter har bildats och utvecklats under de bara de senaste åren. Ännu är det dock få, eller inga, som motsvarar Validering Väst sett till möjligheterna att fylla en expertroll i nationella sammanhang.

Kopplat till ovanstående fyller Validering Väst en roll som inspiration och källa till lärdomar för andra regionala valideringsverksamheter. Särskilt den långa drifttiden verkar bidra till detta: Det finns konkreta lärdomar gjorda, som andra kan dra nytta av. Samtidigt verkar man i Västra Götaland i en delvis unik miljö, genom den stora regionala organisation Validering Väst har i ryggen i form av VGR, samt hur kommunerna är organiserade i kommunalförbund. Det är därmed inte möjligt att kalkera Validering Västs verksamhet direkt till andra regioner, då de regionala och organisatoriska förutsättningarna ofta kan se annorlunda ut än i Västra Götaland.

Intervjuade uttrycker också att det är lämpligt att arbeta med valideringsfrågor på regional nivå. Den kommunala nivån är alltför lokal – det finns inte resurser för att samordna och stödja validering i varje enskild kommun. Samtidigt kopplar validering till den regionala nivån avseende kompetensförsörjning och regionalt utvecklingsarbete. Den regionala nivån är även nödvändig för att behålla en närhet till det operativa arbetet, vilket utgör en risk i valideringsarbetet på nationell nivå.

En viktig faktor för verksamhetens relevans, sett till Validering Västs inkoppling i valideringsområdet i stort, är det arbete som bedrivits inom Valideringsdelegationen. Vad som sker efter att Valideringsdelegationen avslutas, och hur detta kan komma att påverka valideringsarbetet i Sverige i stort, är ännu inte tydliggjort. Olika definitioner och ingångar till validering existerar, och inom t.ex. branschvalidering kan det finnas en motsättning

mellan behov av mer *formativ* bedömning respektive mer *summativ*. Med detta menas huruvida validering ses som en aktivitet som är inkluderande och kartläggande i sitt sätt att fånga upp en individs kompetenser, och hur tätt förknippad med att stödja vidare lärande den ses vara. Validering kan i detta perspektiv ses som ett verktyg för att stödja en persons progression, sett till kompetens och ställning på arbetsmarknaden. Detta kan kontrasteras mot en syn på validering som utifrån mindre djuplodande metoder kontrollerar kompetens- eller utbildningsnivå utan att inkludera kartläggande eller formativa element. Intervjuade nämner att den tillsatta Valideringsdelegationen – och vad som sker efter den – kan komma att påverka förutsättningar och inriktning för validering ur bland annat detta perspektiv. Därmed är delegationens arbete något som Validering Väst behöver förhålla sig till, för att fortsätta vara samspelt med andra aktörer och erbjuda relevanta tjänster och stöd.

Sammantaget bedömer Oxford Research att Validering Väst svarar generellt mot de behov som finns i valideringssystemet i stort. Då det saknas motsvarande verksamheter med samma mandat och erfarenhet fyller de en viktig nationell roll genom att fungera som inspiration för andra regioner. Det är särskilt viktigt att det finns starka aktörer på regional nivå, där det både finns resurser, möjligheter att arbeta brett men även att kunna vara operativ. Samtidigt bedömer vi att Validering Västs roll kan komma att påverkas av resultatet av Valideringsdelegationens arbete där anpassningar kan bli nödvändiga för att säkra framtida relevans.

Validering Väst svarar mot verkliga behov hos sina intressenter och samarbetspartners

Utvärderingen visar att Validering Västs verksamhet i hög grad är relevant för sina samarbetspartners. Insatserna svarar enligt intervjuade, vilket inkluderar samarbetsparterna själva, mot faktiska behov hos parterna. Detta kan röra sig om metodstöd, kunskap om validering generellt och hur lagstiftning och regleringar fungerar, med mera. Flera samarbetspartners uppger också att det utan Validering Västs stöd inte hade gått att uppnå de mål och resultat man strävat mot. Dessa kan bestå i utvecklandet av en branschmodell, stärkandet av kunskap och nätverk, eller liknande. Verksamheten ses som ett ofta unikt stöd för samarbetspartners. Därmed fyller man ett behov som det till synes inte finns någon annan part som kunde fyllt lika väl.

Samtidigt är relevansen för verksamhetens huvudintressenter, i form av region och kommunalförbund, mindre tydlig i vissa delar. Validering Väst arbetar med en mängd olika frågor, och detta såväl regionalt som nationellt. Alla dessa frågor är inte av direkt nytta för regionen eller kommunerna – det kan t.ex. röra sig om bredare spridningsarbete, där man förmedlar modeller man utvecklat även utanför Västra Götaland, eller sprider kunskap i olika fora utanför regionen. Detta betyder inte att denna verksamhet saknar relevans, men att den tänkta nyttan för region och kommunalförbund behöver säkras genom att man för sådana insatser extra tydligt knyter aktiviteter till verksamhetens mål och prioriteringar.

Sett till hur man prioriterar verksamhet och satsningar, framkommer det i såväl externa som interna intervjuer, stött av dokumentation, att Validering Väst ofta prioriterar att arbeta med de frågor där man ser en framkomlig väg och möjlighet att hitta partners och genomföra konkreta insatser. Man arbetar därmed i någon mån entreprenöriellt, sett till att man fokuserar på att ta tillvara möjligheter. En risk med detta arbetssätt är om man också avstår från att arbeta med frågor som kan vara prioriterade, men där det är desto svårare att åstadkomma omedelbara resultat. Förutsättningarna för Validering Västs arbete skiljer sig

mellan olika insatsområden, t.ex. olika typer av validering (för högskola, vuxenutbildning, branschvalidering, m.fl.). Om man arbetar alltför entreprenöriellt kan dessa förutsättningar komma att delvis styra hur man prioriterar sina resurser, snarare än var behovet är som störst. För att undvika denna risk är det viktigt att Validering Väst har tydliga mål och prioriteringar, som är strategiskt förankrade.

En ytterligare aspekt av relevansen i den övergripande verksamheten är på vilken nivå man arbetar. Det framkommer tydligt i fallstudier, intervjuer, dokumentation, samt även Validering Västs egna beskrivningar av sin verksamhet att man är till stor nytta för olika slags parter även nationellt. T.ex. tjänar man, som nämnts, som kunskapskälla för andra valideringsfrämjande aktörer. Det nationella valideringsfrämjande arbetet uppges av verksamheten själva vara en nödvändig pusselbit för att stärka möjligheterna till framgångsrikt valideringsarbete även regionalt. Även intressenter (som kommunalförbund och region) uppger att det nationella arbetet kan stärka verksamheten. Samtidigt kan Validering Väst därmed komma att ta på sig en roll som står utanför grunduppdraget. I likhet med det entreprenöriella arbetssättet ställer detta extra höga krav på att verksamheten styrs av en tydlig målbild och tydliga kopplingar mellan aktiviteter och mål. Annars riskerar de offentliga finansierarna i Västra Götaland att agera ”stödben” åt andra verksamheter (i andra regioner och/eller nationellt).

Sammantaget bedömer Oxford Research att den verksamhet som Validering Väst bedriver är mycket relevant för deras samarbetspartners. Validering Väst samverkar med en bred variation av aktörer på både regional och nationell nivå inom en rad olika områden. Vi bedömer därför att det är särskilt positivt att verksamheten uppfattas som relevant i en så hög grad. Samtidigt bedömer vi att Validering Väst i viss mån prioriterar det nationella arbetet framför det regionala. Det är otydligt om detta speglar det uppdrag man fått från VGR, vilket även har pekats ut av övriga huvudintressenter. Även om det nationella arbetet har relevans även för regionala aktörer vill vi framhäva att dessa prioriteringar bör tydliggöras i uppdraget. Dessutom bedömer Oxford Research att en diskussion bör föras om hur det nationella arbetet förhåller sig till verksamhetens regionala finansiering.

Svarar Validering Västs verksamhet mot behov hos slutliga målgrupper?

Validering är en typ av insats som idag ofta riktas mot nyanlända och långtidsarbetslösa. Att stärka dessa gruppers ställning på arbetsmarknaden är en angelägen fråga. Validering kan vara ett användbart verktyg, då det potentiellt kan möjliggöra förkortad etableringstid på svenska arbetsmarknaden genom att synliggöra personers redan existerande kompetenser. Genom att Validering Väst jobbar för att möjliggöra detta är deras verksamhet relevant för prioriterade grupper av personer utanför arbetsmarknaden.

Vid en framtida lågkonjunktur kan validering istället vara relevant för dem i arbetskraften som behöver ställa om eller finna ny anställning på grund av varsel eller förändrade arbetsuppgifter. Detta är något som skett vid tidigare lågkonjunkturer, enligt intervjuer med nationella valideringskunniga, och är något som kan komma att ske igen. Även i detta fall är Validering Västs stöd för att få till stånd mer och bättre validering något som är till hjälp för viktiga målgrupper.

Utvecklade modeller som vi studerat verkar väl uppfylla dessa principiella behov hos de slutliga målgrupperna. Exempelvis har man arbetat för att göra validering mer tillgänglig för bredare grupper (t.ex. i sitt stöttande arbete för framtagande av branschvalidering). Man har också utvecklat formativa valideringsmodeller som KUB, som tagits väl emot av aktörer som arbetar för att stärka personers generella position på arbetsmarknaden.

Samtidigt är det svårt att direkt bedöma Validering Västs verksamhet i termer av vilken nytta man bidrar med för den slutliga målgruppen validander. De insatser man gör modereras genom de faktiska utförarna av validering, så det är främst genom påverkan på modeller som man når individer direkt.

Sammantaget bedömer Oxford Research att Validering Västs verksamhet har indirekt relevans för den slutgiltiga målgruppen för validering, nämligen validanden. Verksamheten riktas också mot målgrupper som i hög grad är relevanta ur ett samhällsperspektiv. Även om Validering Väst inte genomför de modeller de tagit fram, är deras arbete en grundförutsättning för att valideringen ens ska kunna genomföras. Samtidigt saknar vi underlag för att kunna göra en allmän bedömning av hur validering bidragit för målgruppen genom att förkorta vägen till arbetsmarknaden.

Samstämmighet mellan Validering Västs aktiviteter och uppdrag

VG2020 är VGR:s regionala strategi som sätter ramarna för regionens tillväxt- och utvecklingsarbete. Det övergripande syftet med strategin är att bidra till utvecklingen av ”en region som är attraktiv, med hög produktivitet och kreativitet och som kännetecknas av solidaritet med alla invånare och med vår omvärld”.¹⁰ Strategin genomsyras även av målsättningar inom de generella perspektiven som fokuserar på en gemensam region, jämställdhet, integration och internationalisering. Som en verksamhet som mottar basfinansiering från VGR är det viktigt att Validering Västs verksamhet stämmer överens med de prioriteringar som regionen gör i strategin.

Validering Västs aktiviteter och målsättningar bidrar till att genomföra VG2020

På övergripande plan handlar de valideringsrelaterade målsättningarna i VG2020 om att öka delaktigheten och utbildningen i samhället genom insatser för att öka arbetsdeltagande. Enligt strategin är ökat deltagande och arbete även en förutsättning för att kunna skapa god och jämlik hälsa i regionen. Inom strategins insatsområde **En region för alla**, är ”livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrens”¹¹ en explicit vision som bland annat ska åstadkommas genom att vägen till arbetsmarknaden förkortas och förenklas genom vägledning och validering.

Validering är dessutom ett potentiellt användbart verktyg för att bryta utanförskap, då det synliggör individens kompetenser och därigenom förkortar vägen till arbetsmarknaden. Validering Väst bidrar till detta genom sina aktiviteter som är relaterade till att stödja och bygga strukturer. Särskilt de modeller och metoder som Validering Väst varit med att ta fram eller utveckla bidrar mycket konkret till att förkorta vägen till arbetsmarknaden. Detta gäller både yrkesrelaterade valideringar och KUB-modellen. Den sistnämnda bidrar särskilt till att stärka individer och deras självförtroende. Många aktörer tillämpar modellen i samband med arbetsmarknadsinsatser som riktar sig mot de individer som står längst från arbetsmarknaden. Validering Västs arbete för individanpassade valideringar stämmer dessutom väl överens med strategins mål om att ge individen alternativa vägar till arbetsmarknaden. I det specifika uppdrag som Validering Väst fått från VGR ingår att de ska fungera som stödfunktion till regionens kommuner i valideringsfrågor, arbeta med

¹⁰ Västra Götaland 2020. *Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014–2020*, s. 4

Västra Götaland 2020. *Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014–2020*, s. 19

strategisk påverkan, arbeta med att utveckla hållbara strukturer, metoder och modeller för validering samt tillhandahålla och utveckla en valideringsportal.

VG2020 framhåller fem punkter för hur man ska arbeta med validering inom regionen:

- Utveckla en struktur för validering
- Säkerställa ett heltäckande valideringsutbud med hög kvalitet och legitimitet
- Säkerställa att valideringen är kostnadseffektiv
- Göra validering till ett accepterat verktyg hos både utbildningsanordnare och arbetsgivare
- Verka för nyttjande av validering

Som en etablerad struktur för validering inom Västra Götaland, utgör Validering Väst den struktur som strategin vill utveckla. Genom att stödja och bygga strukturer samt arbeta aktivt med att påverka valideringssystemet bidrar verksamheten till att säkerställa att regionen har ett valideringsutbud med hög kvalitet och legitimitet. Samtidigt kan resultaten av arbetet inte i nuläget betraktas som heltäckande då det ännu finns många branscher som inte täcks av validering. För att utbudet ska betraktas som heltäckande bedömer Oxford Research att alla modeller och metoder måste vara spridda till och implementerade i fler kommuner och delregioner än vad är fallet idag, för att ge lika tillgång till validering oavsett var i regionen man befinner sig.

Både Validering Väst och andra förespråkare för validering hävdar att validering är ett verktyg som är kostnadseffektivt i sig självt. Yrkesrelaterad validering innebär att vägen till arbetsmarknaden förkortas för validanden. Antingen genom att förkorta ett utbildningsförlopp, eller att skapa förutsättningar för omedelbar anställning. Om dessa resultat tas för givet kan validering ur ett samhällsekonomiskt perspektiv således vara en effektiv metod för att öka deltagandet och minska arbetslösheten, särskilt bland grupper som riskerar att hamna i utanförskap. Samtidigt är validering ett resurskrävande verktyg som, i de flesta fall, kräver fysiska rammar, bedömningskompetens, samverkan mellan involverade aktörer och hög kvalitet för att ha legitimitet. Huruvida validering är kostnadseffektivt ur ett samhällsperspektiv är således beroende av vilka andra lösningar som finns för att förkorta vägen till arbetsmarknaden och hur validering förhåller sig till detta rent resursmässigt. Valideringens kostnadseffektivitet överlag är således beroende av om ramarna för validering redan har etablerats.

Rent konkret fokuserar Validering Väst på att säkerställa valideringens kostnadseffektivitet genom att rikta sina resurser mot de områden där de bedömer att de har störst möjlighet att göra nytta. Verksamheten väljer således att lägga sina resurser där det finns framkomliga vägar genom exempelvis engagerade och intresserade samarbetspartners. Genom att prioritera att arbeta med branschvalideringsmodeller inom branscher där det råder kompetensbrist bidrar Validering Väst indirekt till att förbättra kompetensförsörjning inom bristyrken, vilket ökar regionens långsiktiga konkurrenskraft. Givet dessa effekter, och jämfört med alternativet att kompetensen inte skulle kunna rekryteras, bedömer vi att validering i dessa fall är en kostnadseffektiv lösning.

Genom att arbeta operativt och i samarbete med berörda branscher och andra samarbetspartners verkar Validering Väst löpande för nyttjandet av validering och bidrar till att validering blir ett accepterat verktyg. Förankringen hos arbetsgivare har lyckats

särskilt väl inom byggbranschen. Företag inom Västra Götaland anställer gärna individer som validerats genom de metoder som tagits fram av Validering Väst i samarbete med BYN regionalt. Validander som genomgått denna validering är därför särskilt attraktiva. Även kockvalidering är uppskattat bland arbetsgivare där vissa numera använder modellen även i rekryteringssyfte. Samtidigt har Validering Väst upplevt utmaningar i relation till att sprida kunskapen om validering till utbildningsanordnare. I nuläget upplever de att det finns en brist på medvetenhet om verktyget inom exempelvis Arbetsförmedlingen.

Sammantaget bedömer Oxford Research att det finns en tydlig samstämmighet mellan den vision för validering som presenteras i VG2020 och de aktiviteter som Validering Väst genomför. Detta gäller både den mer övergripande visionen om att öka delaktigheten, integrationen och konkurrenskraften inom regionen, och de mer konkreta visionerna för det regionala valideringsarbetet. Validering Väst fungerar som en valideringsstruktur inom Västra Götaland. Genom sitt operativa och strategiska arbete bidrar verksamheten till att skapa hög kvalitet och legitimitet inom validering. Oxford Research bedömer att dessa faktorer är en grundförutsättning för att validering ska kunna bli ett accepterat verktyg bland utbildningsanordnare och arbetsgivare. Att modellerna sprids inom regionen och är väl förankrade hos arbetsgivare tyder på att Validering Väst har lyckats med detta arbete. Samtidigt råder det vissa frågetecken kring huruvida validering är kostnadseffektivt. Givet att validering kan vara resurskrävande bedömer Oxford Research att man, för att kunna fastställa om validering är kostnadseffektivt, först och främst måste beakta eventuella skillnader mellan modeller och yrken. Dessutom måste valideringens övergripande bidrag till framtida kompetensförsörjning tydliggöras, likaså hur kostnaderna ser ut i relation till andra initiativ för att förkorta vägen till arbetsmarknaden.

Integration och jämställdhet utgör viktiga delar av verksamheten

De generella perspektiven – jämställdhet, integration, miljö och internationalisering – är en viktig del av VG2020 och genomsyrar strategin. Validering Västs arbete med de generella perspektiven är framför allt relevant i relation till deras arbete med integration och jämställdhet. Strategin identifierar jämställdhet som ett högprioriterat område, både som ett överordnat godo för samhälle och individ samt en nödvändighet för en fungerande framtida arbetsmarknad. Strategin framhäver att integration är en viktig faktor både för att minska utanförskap och diskriminering, men även för att säkra företags och organisationers kompetensförsörjning samt den långsiktiga utvecklingen i olika delar av Västra Götaland.

Genom att främja validering bidrar Validering Väst indirekt till ökad integration. Enligt Validering Väst utgår deras arbete från individens behov, vilket genomsyrar deras valideringsarbete och utformningen av metoderna. Både Validering Väst och deras samarbetspartners framhäver integration av nyanlända som en betydande och självklar del av syftet med verksamheten. Rent konkret har Validering Västs arbete med förbättrad integration och individanpassning kommit till uttryck i deras arbete med att ta fram och utveckla valideringsmodeller. Förutom att själva valideringsprocessen blir anpassad efter individens behov och kunskaper har man även fokuserat på språkanpassning. Inom målerimodellen har man exempelvis tagit fram översättningar av det teoretiska materialet för göra modellen tillgänglig för nyanlända som ännu inte har den språknivå och fackterminologi som annars vore nödvändig för att kunna genomföra valideringen. Inom både måleri- och byggvalidering finns det även möjlighet att använda tolk vid behov. Inom KUB-modellen arbetar man i nuläget med att utveckla en språkmodul som ska möjliggöra strukturerad språkutveckling förutsättningar i förhållande till sina arbetsuppgifter.

Validering Väst ser sig själva som en viktig del av arbetet med att främja jämställdhet inom regionen. Flera av verksamhetens medarbetare har en bakgrund inom normkritiskt arbete. De upplever därför att jämställdhet är ett perspektiv som genomsyrar verksamheten, framförallt genom att de på operativ nivå arbetar normkritiskt med att utmana föreställningar och fördomar. Många av de branscher som Validering Väst samverkar med inom valideringsmodeller och -metoder är traditionellt starkt könssegregerade. Även om Validering Väst har liten möjlighet att påverka de validander som förmedlas vidare till validering, integrerar de ett normkritiskt förhållningssätt i sina handledarutbildningar för exempelvis kock- och KUB-modellen. Detta gör de för att bidra till att bryta fördomar och könsstereotyper som kan finnas inom ett yrke. Arbetet tar sig framför allt uttryck genom diskussioner med blivande handledare och bedömare om förväntningar och förhållningssätt i validering.

Samtidigt som Validering Väst själva anser att de generella perspektiven är en tydligt integrerad del av deras verksamhet, har flera samarbetspartners påpekat att de sällan har diskuterat de generella perspektiven med Validering Väst samt att inte känner till några konkreta målsättningar i relation till perspektiven. Samarbetspartners upplever att de saknar inblick i arbetssätten och hur Validering Väst arbetar rent i praktiken för att förbättra både integrationen och jämställdheten.

Sammantaget bedömer Oxford Research att de generella perspektiven integration och jämställdhet är en väl integrerad del av Validering Västs verksamhet, och har en tydlig koppling till vad man önskar åstadkomma med validering som verktyg. Förhållningssättet till de generella perspektiven – främst integration, men även jämställdhet – bygger på en ambition om att åstadkomma strukturella förändringar. Genom att anamma ett individperspektiv där valideringsmodellerna bland annat kan anpassas efter validandens språkliga förutsättningar, finns möjligheter att bidra till ökad integration inom Västra Götaland. Även om arbetet med jämställdhet är mindre konkret, integrerar Validering Väst ett normkritiskt perspektiv i sin verksamhet och sina utbildningar, för att motverka spridningen av könsstereotyper och fördomar. Samtidigt finns en viss diskrepans mellan det interna arbetet, och hur detta uppfattas av samarbetspartners. Här finns eventuellt en möjlighet att stärka och förtydliga hur man arbetar med de generella perspektiven, i sina externa relationer och samarbeten.

Högkvalitativt genomförande och ändamålsenlig organisation

På övergripande nivå finns det bred samstämmighet mellan Validering Västs medarbetare och arbetsgrupp, uppdragsgivare och samarbetspartners om att det finns ett tydligt syfte med Validering Västs arbete och uppdrag. De upplever den överordnade målsättningen om mer och bättre validering som ändamålsenlig. Samtidigt framhäver aktörerna att Validering Väst har en viktig roll att spela, både som en drivande motor i valideringsarbetet regionalt och nationellt och som en mäklare som bygger nätverk och underlättar samverkan mellan regionala valideringsaktörer. För att kunna ha dessa roller är Validering Västs organisation, styrning och kvalitet centrala.

Samsyn om verksamhetens syfte, men brist på strategisk styrning

Validering Västs organisation och styrning kan förstås från två perspektiv som fokuserar dels på det operativa och dels på det strategiska arbetet.

Som en liten organisation med fem medarbetare är Validering Västs möjlighet att utföra sitt uppdrag i hög grad kopplad till medarbetarnas kompetenser, erfarenhet och nätverk. Förutom sin allmänna expertis om validering är medarbetarna även specialiserade inom olika yrkesområden. Samarbetspartners upplever att Validering Väst har ett betydande humankapital som stadfäster sig genom lång erfarenhet, personliga nätverk samt ett stort patos och engagemang. Samarbetspartners upplever att detta bidrar till Validering Västs möjligheter att genomföra sitt uppdrag på ett effektivt sätt som uppfyller de behov som finns inom systemet.

Samtidigt gör verksamhetens begränsade storlek att Validering Väst riskerar att förlora en stor del av sin kompetens i samband med att medarbetare lämnar verksamheten. Då två utav fem medarbetare kommer att gå i pension under 2019 innebär det att den interna kompetensförsörjningen är en utmaning som kommer att prägla verksamheten framöver. Validering Västs personberoende är således en organisatorisk svaghet. Verksamhetens medarbetare har olika typer av expertis och personliga nätverk, vilket riskerar att sätta den i ett prekärt läge där personalskifte kan få stora konsekvenser för verksamheten. För att motverka personberoendet måste man hitta former för att institutionalisera kunskapen och nätverken. Det är även viktigt att verksamheten har en plan för kontinuerlig kompetensöverföring. Trots att verksamheten inlett ett strukturerat arbete med kompetensöverföring, finns det farhågor bland samarbetspartners att kunskaper, erfarenhet och nätverk kommer att gå förlorade. Eftersom Validering Väst löpande anpassar sin organisation efter vad som sker i omvärlden och samhällets skiftningar kräver det en djup, bredd och flexibilitet från medarbetarna, vilket även riskerar att försvåra nyrekrytering. Även om Validering Västs operativa organisation är ändamålsenlig i skrivande stund, är verksamheten känslig för personalomsättning. Att verksamheten formar sin organisation efter medarbetarna bidrar visserligen till en organisatorisk flexibilitet. Samtidigt kan det även leda till att välfungerande arbetssätt och relationer får förlorade.

Sett till Validering Västs strategiska organisation i relation till deras prioriteringar är en genomgående kommentar från både Validering Västs medarbetare och samarbetspartners att ”Validering Väst springer på de bollar som rullar”. Detta innebär att verksamheten arbetar med många olika frågor som satts igång då man sett en möjlighet. Arbetssättet resulterar i en komplex verksamhet som har ett mycket brett fokus i sina aktiviteter. Som tidigare diskuterat, arbetar Validering Väst genomgående med de aktiviteter där de anser sig kunna skapa störst nytta i förhållande till vilka resultat som de kan uppnå givet sina resurser. Samtidigt saknas det i många fall en tydlig bild av vilken nytta verksamheten har bidragit med. Bristen på strategisk styrning ger en spretighet i verksamheten. Den innebär också att det finns en otydlighet kring vem Validering Väst är till för. Givet att verksamheten främst är finansierad av VGR finns det en spänning mellan hur Validering Väst prioriterar att arbeta på regional och nationell nivå. Framförallt samarbetspartners och intressenter anser att det finns en otydlighet i hur dessa prioriteringar är sammankopplade. Validering Väst anser själva att deras påverkansarbete måste ses ur ett långsiktigt perspektiv där det nationella arbetet är nödvändigt för att kunna arbeta effektivt på regional nivå. Samtidigt innebär denna prioritering att samarbetspartners och intressenter upplever att det operativa, regionala arbetet kan hamna i skymundan.

En annan aspekt av bristen på strategisk styrning är att Validering Väst hittills saknat en formell styrelse. Syftet med den tillknutna arbetsgruppen har varit att sprida Validering Västs aktiviteter och fördela ansvaret på delregional nivå. Detta har dock lyckats olika väl i de olika delregionerna. Fram tills slutet av 2018 fungerade arbetsgruppen snarare som en

styrgrupp utan tydligt mandat och med otydlig arbetsbeskrivning. Därigenom kom arbetsgruppen främst att fungera som en informationskanal där Validering Väst presenterade sina prioriteringar och sitt arbete, utan att arbetsgruppen hade möjlighet att påverka dessa. Validering Väst har dock identifierat detta problem genom att, i samarbete med den dåvarande arbetsgruppen, arbeta fram en ny styrgruppsmodell. Under våren 2019 kommer arbetsgruppen att omdanas till en styrgrupp med representanter från Validering Västs viktigaste samverkansaktörer. Gruppen kommer att ha inflytande över vilka prioriteringar som Validering Väst gör, samt inblick i hur verksamheten allokerar sina resurser.

Sammantaget bedömer Oxford Research att Validering Väst är organiserat på ett ändamålsenligt sätt, och att det finns en bred samsyn både internt och bland intressenter kring verksamhetens övergripande syfte. Samtidigt innebär verksamhetens begränsade storlek att verksamheten är känslig i förhållande till den interna kompetensförsörjningen. Rent strategiskt fokuserar Validering Väst i hög grad på att ”springa på de bollar som rullar” genom att prioritera de aktiviteter där de anser att de har störst möjlighet för att göra nytta. Detta har dock konsekvensen att verksamheten kan upplevas som spretig samt att den övergripande strategiska perspektivet kring vad man önskar att åstadkomma blir otydligt. Bristen på strategisk styrning har förstärkts av att Validering Väst saknat en styrgrupp med mandat att påverka verksamhetens prioriteringar. Att detta nu är under utveckling gör att Oxford Research bedömer att det finns goda förutsättningar för att verksamhetens strategiska styrning kommer att förbättras framöver. Detta bör även leda till att man tillsammans kan skapa en tydligare bild av vem verksamheten främst ska verka för.

Validering Väst fokuserar på kvalitet och att resurserna ska skapa nytta

Validering Västs långa erfarenhet inom valideringsområdet gör att de numera är en välkänd aktör med mindre behov av att arbeta uppsökande. Samarbetsaktörer upplever att Validering Väst har ett stort fokus på kvalitet, samtidigt som de säkerställer att de genomför de uppdrag och uppgifter som de åtar sig. De uppfattar Validering Västs medarbetare som lyhörda och med stor expertis inom sina spetsområden. Verksamheten fungerar ofta som en katalysator som, i samverkan med relevanta samarbetspartners sätter igång och leder nya processer. Fokus ligger här på att, tillsammans med samarbetspartners, skapa högkvalitativa valideringsverktyg som speglar de behov som finns inom branscherna. Även om en modell är framtagen och färdig att användas och spridas har Validering Väst ofta en långsiktig roll att spela i den löpande kvalitetssäkringen. Framförallt är det viktigt att modellerna kan spegla branscutvecklingarna. Samarbetspartners uppskattar Validering Västs fokus på löpande kvalitetsuppföljningar då det bidrar till att förankra verktyget. Även i sitt nationella påverkansarbete har Validering Väst ett kvalitetsfokus. Detta kommer särskilt till uttryck i hur de driver kvalitetsfrågorna inom Valideringsdelegationen och ESF-projektet BOSS där de både framhäver individperspektivet och vikten av att validering speglar de behov som finns i samhället.

Genomgående upplever samarbetspartners att Validering Väst arbetar resurseffektivt. Vissa intressenter framhäver dock att Validering Väst lagt många resurser på att bygga upp sitt varumärke och skapa förtroende även på nationell nivå. De påpekar att nationell förankring tar både resurser och tid som även skulle kunna läggas på operativt arbete på regional nivå. Samtidigt bedömer Validering Väst själva att arbetet på nationell nivå är viktigt för den framtida utvecklingen. När den strukturen är på plats anser de att de kommer ha större möjligheter att fokusera på det regionala och lokala arbetet. Samarbetspartners har även framhållit att det finns en brist på transparens kring hur

Validering Väst prioriterar sina medel och varför de gör dessa prioriteringar. Detta handlar dels om avvägningen mellan att arbeta regionalt och nationellt, men hur verksamheten allokerar sina resurser inom det regionala arbetet. Även om samarbetspartners samtidigt upplever att Validering Västs arbete håller hög kvalitet innebär bristen på transparens att det är svårt för både medarbetare och samarbetspartners att göra en relativ bedömning om pengarna läggs på de ställen där de gör mest nytta.

Sammantaget bedömer Oxford Research att Validering Väst har ett högt fokus på kvalitet i sin verksamhet. Samarbetspartners är genomgående nöjda med det stöd de får från Validering Väst, och medarbetarnas engagemang i frågorna. Man uppskattar även att Validering Väst har ett stort ägarskap över sina modeller, framförallt i förhållande till den löpande metodutvecklingen som säkrar att modellerna fortsatt är relevanta och håller hög kvalitet. Samtidigt är verksamheten tvungen att löpande göra avvägningar mellan kvalitet och resurser. Sett från ett övergripande perspektiv, bedömer Oxford Research att Validering Väst arbetar på ett resurseffektivt sätt, genom att prioriterar de områden där de anser sig ha störst möjlighet att bidra med nytta. Dessa prioritering behöver dock i högre grad förankras bland relevanta intressenter. Framförallt innebär detta att Validering Väst måste framhäva varför man väljer att prioritera vissa insatser över andra och hur påverkansarbetet och den regionala nyttan är sammankopplade.

Resultat uppnås genom att stödja och påverka

I följd av Validering Västs många olika aktiviteter och dubbla verksamhetsspår uppstår resultat som är av många olika slag. Med resultat åsyftas här både vilka aktiviteter man genomfört, vilka omedelbara utfall dessa fått, samt resultat för målgrupper i form av förbättring och förändring, på kortare sikt och på längre (i form av bredare effekter). Resultaten är därmed ett sätt att beskriva ”hur mycket” verksamheten åstadkommer, samt nyttan som skapas av detta. Överlag är aktivitets- och resultatnivån hög enligt vår bedömning. Lika viktigt är att det finns nyttor Validering Väst skapar som ingen annan aktör hade kunnat bidra med.

Validering Väst stödjer och driver modellutveckling för validering

Att stödja och driva metodutvecklingsarbete är en av Validering Västs kärnverksamheter. Man arbetar med att åt tredje part stötta eller driva framtagandet av valideringsmodeller, metoder och processer, har egen modell- och metodutveckling utifrån särskilda identifierade behov, och samverkar med andra för att höja kvalitet i valideringsmodeller och arbetssätt. Detta arbete bedömer vi som generellt framgångsrikt, med tydliga resultat som uppstått och fortsätter uppstå: Validering Väst samarbetar med nya aktörer, knyts till nya metodutvecklingsprojekt, sprider de modeller man utvecklat, med flera aktiviteter. Utifrån detta ser vi att den modell- och metodutvecklande verksamheten når höga resultat, både sett till omfattning och kvalitet.

Sett till egenrapporterade indikatorer, är en återkommande indikator antal metoder, modeller, verktyg och/eller strategier man tagit fram. Detta antal har varit i samma storleksordning år för år, med vissa variationer. Normalt arbetar man med ungefär 10–20 nya metoder eller modeller i taget, se Tabell 1. Exakt hur dessa indikatorer kopplar till den metod- och modellutveckling som beskrivs i löptext i verksamhetsrapporter är inte helt tydligt, då indelningen i löptextbeskrivning inte nödvändigtvis följer hur indikatorerna räknats samman. Generellt kan sägas att det utvecklingsarbete som sker sträcker sig över flera år, och att samma metoder och modeller återkommer i flera på varandra följande

rapporteringar. Detta bedömer vi inte som anmärkningsvärt, då en metod eller modell inte tar endast ett år att utveckla.

Tabell 1: Antal nya metoder, modeller, arbetssätt, m.m. som Validering Väst arbetar med. Källa: Anpassat från Validering Västs årsrapporter till VGR.

	2013	2014	2015	2016	2017
Antal nya metoder, verktyg och arbetssätt	15	10	8	21	15

En indikation på det genomslag och den tyngd som kan finnas i Validering Västs metodstödande verksamhet, är den modellutveckling man för tillfället bedriver på uppdrag av Vård- och omsorgscollege (VOC). Att arbeta med VOC innebär att arbeta mot den slutliga målgruppen undersköterskor. Undersköterskor är, enligt externa intervjurespondenter, en av de största och mest relevanta målgrupperna för validering på grund av den stora mängd arbetstagare med yrkeserfarenhet men utan formella kvalifikationer som finns. Därmed är det ett uppdrag vars potentiella vikt och genomslag indirekt visar på det genomslag Validering Väst kan ha, som stödande part.

En annan indikation på resultat inom att stödja och driva valideringsmodeller – kopplat till såväl utveckling som löpande drift – är mängden privat medfinansiering som Validering Väst får genom avgifter och uppdrag från branschorganisationer. Under 2017 uppgick denna finansiering till 808 000 kronor (se Tabell 2). Den generella trenden är en stigande mängd uppdrag för Validering Väst som genererar inkomster för utveckling eller drift av valideringsmodeller och -verktyg. Denna privata medfinansiering ser vi som ett sätt som de offentliga finansierarnas insatser förmeras, vilket leder till att verksamheten kan leverera i generell bemärkelse mer resultat.

Tabell 2: Summa och andel privat finansiering till Validering Väst. Källa: Anpassat från Validering Västs årsrapporter till VGR.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Privat finansiering	350 000 kr	292 000 kr	655 000 kr	450 000 kr	808 000 kr
Andel av total finansiering	6%	8%	15%	9%	13%

Sett till modeller som Validering Väst själva utvecklat och äger, är det mest framträdande exemplet KUB-modellen. KUB-modellen har fått bred spridning och etablering bland regionens kommuner, regiondelar samt vid regionen. Den har anpassats till flera olika typer av verksamheter. Den har även fått spridning utanför regionen, t.ex. i Blekinge, och med ett pilotsamarbete i vardande med en finländsk part. Grannregionen Skåne har dock inte kommit att anamma KUB, då man sedan länge redan har andra upparbetade samarbeten med modeller som bygger på samma principer.

Kopplat till vissa av modellerna finns digitala verktyg som Validering Väst driver. Användbarheten i dessa varierar enligt respondenter vi talat med. KUBit – den digitala delen av KUB-modellen – är inte tillräckligt användarvänlig och modern i sitt gränssnitt för att faktiskt fungera stödande i arbetet med KUB-modellen. För valideringsportalen för målarvalidering framhåller respondenter istället att det är en styrka hur man kan dokumentera en validering på denna. Verktygen är mycket olika, och inga större slutsatser

kring resultat bör dras av detta, förutom att det finns förbättringsmöjligheter sett till vissa konkreta aspekter av digitala verktyg.

Totalt sett uppger regionala intressenter (kommunalförbund) att modeller tagits väl emot och kommit i bruk. Externa samarbetspartners (branschföreningar m.m.) ser också positivt eller mycket positivt på Validering Västs arbete med utveckling av modeller, och de resultat man uppnått genom samarbete.

I detta sammanhang vill vi påpeka att man inte får glömma branschernas egen viktiga roll i framtagandet av branschmodeller (eller motsvarande, för samarbetspartners som inte är branschorganisationer). Validering Väst är ändå, i många fall, en stödjande aktör. Därmed är man inte ensam ansvarig, eller nödvändigtvis den viktigaste faktorn, varken för modellernas framgångar eller eventuella svårigheter. Det man, för branschorganisationer, erbjuder är dock sin långa och handfasta erfarenhet av just att ta fram konkreta modeller för validering inom en mängd branscher. Denna erfarenhet är enligt flera intervjurespondenter av mycket högt värde, och Validering Västs bidrag är därmed ofta påtagligt och har ibland varit nödvändigt. Liknande bedömningar av Validering Västs bidrag till metod- eller modellutveckling finns inom andra valideringsområden än just branschmodeller.

En svårighet vad gäller att få utväxling för det arbete man gör, är att det inte alltid är möjligt att sprida verktyg, metoder och arbetssätt utanför regionen. Här är den metod som Validering Väst varit med att ta fram för branschvalidering inom bygg¹² ett tydligt exempel. Denna samling IT-verktyg, stödmaterial, m.m., utvecklade utifrån BYN:s nationella riktlinjer för validering inom byggbranschen, kan ses som en verktygslåda eller metod för att bedriva valideringen. Metoden (verktygen och arbetssättet) har nationell legitimitet och ägs av BYN regionalt i Västra Götaland. Validering Väst bidrog i utvecklandet och tillhandahåller verktyg för dokumentation och certifiering. Regionala arbetsgivare uttrycker uppskattning för denna specifika tillämpning av byggvalidering – inte minst dess omfattning – då det säkrar att validanderna håller hög kvalitet. Fram tills 2018 var Bräcke gymnasiet dock den enda aktören som utförde byggvalideringar enligt denna metod i Sverige.¹³ Metoden har nationell legitimitet då den följer BYN:s nationella riktlinjer för byggvalideringar men används framförallt regionalt i Västra Götaland. Dess spridning har försvårats av att BYN nationellt anser att metoden är för omfattande i form av de resurser och den tid den kräver. Medan metoden fått en stark regional förankring, delvis genom Validering Västs upparbetade kontakter och förtroende i närområdet, har den med få undantag således inte fått bredare nationell spridning (t.ex. som arbetssätt hos andra valideringsutförare, eller som föredöme eller ”best practice” för att bedriva validering inom byggbranschen).

Till slut bör nämnas det kvalitets- och standardutvecklande arbete Validering Väst bedrivit i samarbetsprojekt med akademin. Detta arbete har enligt intervjuer varit av stort värde för båda parter. Närliggande exempel består dels av deltagande i det nordiska Nätverket för Vuxnas Lärandes projekt för kvalitet i valideringsmodeller. Dels av samarbete med universitet och högskola i Västra Götaland för validering av reell kompetens – alltså att kunna validera högskolebehörighet eller redan förvärvade kunskaper. En målgrupp för

¹² Se Bilaga 1: Fallstudie av Branschvalidering Bygg

¹³ Under våren 2018 började även Utbildning Nord i Övertorneå att använda modellen

denna typ av akademisk validering är bland annat så kallade ”papperslösa” akademiker, som inte kan uppvisa sina betyg eller motsvarande dokumentation.

Sammantaget bedömer Oxford Research att Validering Västs arbete med att stödja och driva utvecklingen av valideringsmodeller generellt är framgångsrikt, både sett till modellernas omfattning och kvalitet. Validering Väst arbetar löpande med att utveckla nya och befintliga modeller samt med stöd och spridning. Överlag bedömer vi att Validering Västs arbete haft positiva konsekvenser och varit användbart i termer av de resultat verksamheten åstadkommit. Ett tydligt tecken på att Validering Väst har fått stort genomslag är att verksamheten fungerar som stödjande part i flera prestigefyllda, nationella uppdrag. Samtidigt är det viktigt att påpeka att Validering Väst inte äger de modeller de utvecklar. Detta innebär att det finns en gräns för vilka resultat Validering Väst kan åstadkomma i termer av spridning och användning av modellerna. Validering Väst är således beroende av aktiv samverkan med både branscherna och mottagarna för modellerna för att uppnå resultat.

Stärkt kunskapsnivå om validering generellt, och kompetensutveckling för utförare

Oxford Research uppfattar att kunskapsstärkande aktiviteter kan ses på två nivåer i Validering Västs aktiviteter och resultat: Dels, i termer av att sprida kunskap om validering som fenomen eller specifika aspekter av valideringsverksamhet till intressenter och samarbetspartners, såsom Arbetsförmedlingen, andra valideringsorganisationer, kommuner, med flera. Dels, att utbilda eller på annat sätt sprida kunskap till personer inom organisationer som genomför eller potentiellt kan genomföra valideringar. Detta kan ta formen av formella utbildningar i olika modeller (eller utbildning av utbildare, för t.ex. en branschorganisation), och liknande aktiviteter.

Sett till det första spåret, kan vi konstatera från intervjuer med externa parter att Validering Väst förekommer i många sammanhang i sitt utåtriktade arbete. Man har som nämnts haft kontakter med Arbetsförmedlingen, varit föreläsare i andra regioner och inom Västra Götaland, arbetat med spridning om validering generellt riktat mot kommuner och på delregional nivå, m.m. Resultaten av detta arbete är delvis svåra att fånga. Vi uppfattar dock från intervjuer att man tydligt stärker förståelsen för validering och nått ut med valideringsfrågor på en generell nivå till Västra Götalands kommuner, kommunalförbund och VGR. Man har också skapat en mötesplats och en nod – i sig själv – för att diskutera validering och sprida information. Utanför regionen har man ofta tjänat som exempel på hur valideringsverksamhet kan bedrivas, i kraft av sin relativt längre historia och större resurser. Genom erfarenhetsspridning har man kunnat ge viss draghjälp till kanske framför allt nyligen uppstartade valideringsinitiativ i andra regioner.

För vissa år har Validering Väst rapporterat indikatorer för hur många intressenter man kan ha nått ut till genom så kallade synlighetsaktiviteter. Siffrorna är delvis svåra att tolka, och det är svårt för oss att säga exakt vilka initiativ som legat bakom dem, men de ger ändå en ytterligare indikation om att ett brett spridningsarbete skett (se Tabell 3). Detta bekräftas av den kvalitativa bilden, där Validering Västs synlighet är ett återkommande tema i intervjuer.

Tabell 3: Deltagande i synlighetsaktiviteter som Validering Väst bedrivit. Källa: Anpassat från Validering Västs årsrapporter till VGR.

	2013	2014	2015	2016	2017
Antal deltagande i synlighetsaktiviteter	800	1150	600	1170	Inga siffror

Sett till utbildning och kompetenshöjande insatser finns det även för detta indikatorer från Validering Västs egen rapportering, som dock bara sträcker sig tre år tillbaka i tiden. Dessa visar på en stadigt ökande mängd personer som deltar i kompetensutvecklingsinsatser anordnade av Validering Väst (se Tabell 4). Detta återspeglas även i den kvalitativa informationen från intervjuer och dokumentstudier. Inom flera modeller bedriver Validering Väst utbildning för utbildare, eller utbildning för validerare. Man har t.ex. haft ett omfattande arbete med att utbilda KUB-handledare de senaste åren, i samband med spridning av KUB-modellen.

Tabell 4: Antal deltagande i kompetensutvecklingsinsatser anordnade av Validering Väst. Källa: Anpassat från Validering Västs årsrapporter till VGR.

	2013	2014	2015	2016	2017
Antal individer i kompetensutvecklingsinsatser	Inga siffror		38	185	310

Sammantaget bedömer Oxford Research att Validering Västs kunskapsstärkande aktiviteter har bidragit till att stärka förståelsen för validering och generella kunskapsnivån inom Västra Götaland. Genom att fungera som en nod för information och spridning har Validering Väst en betydande roll, genom att de tar ansvar för regionens valideringsrelaterade arbete. Oxford Research bedömer att Validering Västs utbildande arbete är en viktig faktor för att kunna åstadkomma mer och bättre validering. Genom att ha informerat, utbildat och stärkt förståelsen för validering har man även skapat goda förutsättningar för en ökad användning av validering.

Validering Väst deltar i viktiga forum samt den nationella valideringsdiskussionen

Validering Väst deltar i ett flertal viktiga forum regionalt och nationellt. Syftet med detta är att kunna bedriva det påverkansarbete man ser som en förutsättning för en framgångsrik regional verksamhet. Ett av de viktigaste är Valideringsdelegationen, varifrån flera av de intervjuade nationella aktörerna känner till Validering Väst. I delegationen har man suttit med på arbets-/expertgrupp-nivå, i egenskap av sin långa erfarenhet av praktiskt valideringsarbete. I detta har man också haft möjlighet att föra dialog med sina samarbetspartners i och utanför regionen, t.ex. genom att diskutera med andra valideringsorganisationer vilka frågor och diskussioner som förs i delegationen och hur man förhåller sig till dessa. Enligt Validering Väst själva har man också svarat på flera relevanta remisser. Intressenter i form av kommunala och regionala företrädare bekräftar bilden av att Validering Väst ses som en påverkansaktör ända upp på nationell lagstiftningsnivå. Validering Väst deltar även i BOSS-projektet, ett ESF-finansierat projekt med syfte att utveckla och kvalitetssäkra branschvalideringar. Projektet drivs av Myndigheten för Yrkehögskolan och Validering Väst bidrar främst genom att representera måleri- och vårdsektorerna.

De externa intervjuerna bekräftar bilden av Validering Väst som en naturlig samarbetsaktör även på nationell nivå, i t.ex. utvecklingsprojekt. De ovan nämnda modell- och kvalitetsutvecklingsprojekten på nationell nivå är tydliga exempel på att detta arbete också genererat resultat. Validering Väst har en stark, enligt vissa respondenter unik, position i det nationella valideringslandskapet. De kan betraktas som en resurs även för andra aktörer – även nationella. Detta i form av att vara en inspirationskälla, men även genom sitt långa och djupa kunnande och sitt deltagande i många olika fora.

Det är för oss inte helt klart hur mandatet utifrån ens huvuduppdrag för VGR ska förstås i detta sammanhang, där arbetet till viss del bedrivs i nationella arenor och mot nationella aktörer, snarare än uttalat regionalt eller som representant för enbart VGR och Västra Götalands kommuner. Dock påpekar även regionala intressenter och samarbetspartners att det nationella påverkansarbetet behövs för att kunna få kraft även i det regionala arbetet. Därmed ser man det som långsiktigt positivt att Validering Väst syns och arbetar i nationella fora.

Sammantaget bedömer Oxford Research att Validering Väst bedriver ett aktivt påverkansarbete på regional och nationell nivå genom att delta i relevanta forum för inflytande. Även om Validering Väst är en regional aktör, finns det få aktörer i Sverige med en motsvarande erfarenhet och expertis. Om Validering Västs uppdrag ska vara att stärka det nationella valideringssystemet är det således viktigt att de deltar i dessa forum. Utvärderingen tyder på att Validering Väst åstadkommer resultat genom sitt nationella påverkansarbete. Som redan påpekat kopplat till relevans bedömer vi att det finns en oklarhet kring Validering Västs huvuduppdrag och mandat i förhållande till det nationella påverkansarbetet. Det är därför viktigt att klargöra huruvida de resultat man åstadkommer på nationell nivå har tillräckligt genomslag på regional nivå givet verksamhetens regionala finansiering.

Slutsatser och rekommendationer

Denna utvärderingen av Validering Västs verksamhet har visat att Validering Väst är en välfungerande organisation som på ett betydande sätt bidrar till arbetet med att främja och utveckla validering både regionalt och nationellt. Verksamheten lever således i hög grad upp till sitt uppdrag att bidra till mer och bättre validering. Samtidigt har utvärderingen identifierat vissa utvecklingsområden. I detta avsnitt kommer vi först att presentera de huvudsakliga slutsatserna som Oxford Research dragit på bakgrund av utvärderingen. Dels i förhållande till mållogiken, dels i förhållande till utvärderingens analysområden: relevans, samstämmighet, genomförande och organisation samt resultat. Med utgångspunkt i slutsatserna kommer vi därefter att presentera våra rekommendationer för att Validering Västs verksamhet ska kunna fortsätta att utvecklas och fullfölja sitt uppdrag.

Utvärderingens slutsatser

Validering Västs aktiviteter bidrar till mer och bättre validering

Validering Väst är en komplex verksamhet som genomför en rad aktiviteter inom olika områden för att främja validering. Utvärderingens har visat att det finns en tydlig, praktisk koppling mellan de aktiviteter som Validering Väst utför och verksamhetens övergripande målsättning om att åstadkomma mer och bättre validering. Validering Västs aktiviteter kan delas in i två spår. Inom det första spåret ligger fokus på att bygga och stödja strukturer för validering för att därigenom tillgängliggöra verktyg och metoder för validering. Inom det andra spåret arbetar Validering Väst med att påverka systemet för att göra det mer valideringsvänligt. Spåren är delvis ömsesidigt beroende: Validering Västs förmåga att påverka valideringssystemet är i hög grad beroende av att de håller hög kvalitet i sitt arbete med att bygga och stödja strukturer. Samtidigt bidrar Validering Västs inflytande på det regionala och nationella valideringssystemet även till att legitimera dem hos samarbetspartners, vilket stärker deras operativa arbete med att bygga och stödja strukturer. Sammantaget har Validering Västs kombination av aktiviteter lett till att kapaciteten för validering inom Västra Götaland förbättrats. Därigenom uppnår Validering Väst målsättningen om mer och bättre validering.

Validering Väst svarar mot behov i systemet, hos samarbetspartners och inom målgruppen

Validering Västs relevans beror på hur väl verksamhet svarar mot de behov som finns på olika nivåer: inom systemet i stort, bland samarbetspartners och hos validanderna. På övergripande plan svarar Validering Väst mot de behov som finns på alla nivåer. För det första spelar Validering Väst en viktig roll på systemnivå. Det är viktigt att det finns starka aktörer på regional nivå som har resurser och möjligheter att arbeta brett och strategiskt, men även operativt. Generellt saknas motsvarande verksamheter med samma mandat och erfarenheter inom landets övriga regioner, vilket gör att Validering Väst fungerar som inspiration för andra regioner. För det andra uppfattar samarbetspartners Validering Väst som en mycket relevant verksamhet i förhållande till deras behov. Verksamheten samverkar med en bred variation av aktörer på lokal, regional och nationell nivå inom många olika områden. Givet denna bredd är det särskilt positivt att verksamheten genomgående uppfattas som relevant i en så hög grad. Samtidigt finns en uppfattning bland intressenter att Validering Väst fokuserar för mycket på det nationella påverkansarbetet på bekostnad av att sprida, främja och stötta validering regionalt. Det råder därför en viss

otydlighet kring hur Validering Västs nationella påverkansarbetet speglar det regionala uppdraget verksamheten fått från VGR. Det saknas även klarhet i hur det nationella arbetet förhåller sig till verksamhetens regionala finansiering. Slutligen är Validering Västs verksamhet även relevant för dess slutliga målgrupp – validanderna – vilket är en grundförutsättning för att validering ska kunna genomföras. Verksamheten är i hög grad riktad mot målgrupper som är relevanta för validering ur ett samhällsperspektiv, såsom nyanlända och de som står långt från arbetsmarknaden. Dessutom genomsyras Validering Väst av ett tydligt individperspektiv.

Samstämmighet mellan Validering Västs aktiviteter och uppdrag

Det finns en tydlig samstämmighet mellan hur Validering Väst genomför sin verksamhet och VG2020:s övergripande vision om att öka delaktigheten, integrationen och konkurrenskraften inom regionen. Verksamheten har även en nära koppling till de valideringsspecifika målsättningar som finns i VG2020. Genom sitt arbete bidrar Validering Väst till att skapa hög kvalitet inom och legitimitet för validering. Validering Väst har således lyckats väl med att främja validering bland utbildningsanordnare och arbetsgivare, givet den spridning och förankring som olika typer av valideringsmodeller och -metoder fått. Samtidigt råder det en brist på data som kan visa hur kostnadseffektivt validering är för att förkorta vägen till arbetsmarknaden jämfört med andra verktyg.

De generella perspektiven jämställdhet och integration genomsyrar Validering Västs verksamhet, och är tydligt kopplade till verksamhetens överordnade målsättningar med validering. Verksamheten anammar ett tydligt individperspektiv i sitt arbete och har en ambition om att bidra till strukturella förändringar. Medan arbetet med integration är mycket konkret, är det normkritiska jämställdhetsarbetet integrerat i verksamheten på ett sätt som är mindre tydligt för samarbetspartners och intressenter. Det finns således en diskrepans mellan detta interna arbete och hur det uppfattas av externa parter. Vi bedömer därför att det finns ett behov av att stärka och förtydliga hur verksamheten arbetar med generella perspektiv i sina externa relationer och samarbeten.

Validering Väst är ändamålsenligt organiserat och genomför sin verksamhet med hög kvalitet

Det finns en bred samsyn mellan Validering Västs medarbetare, arbetsgrupp, uppdragsgivare och samarbetspartners om att Validering Västs arbete och uppdrag har ett tydligt och viktigt syfte. Validering Väst är både en motor i utvecklingen av valideringsarbetet och en nätverksskapande mäklare som underlättar samverkan mellan involverade aktörer. Validering Västs organisation och arbetssätt är anpassade efter att kunna fylla dessa funktioner. Samtidigt innebär verksamhetens begränsade storlek att den interna kompetensförsörjningen är en utmaning verksamheten måste förhålla sig till.

Validering Väst fokuserar på de områden där de anser sig ha störst möjlighet att göra nytta. Verksamheten har även ett stort fokus på kvalitet. Samarbetspartners uppskattar medarbetarnas engagemang, kunskap och drivkraft och har genomgående en positiv inställning till verksamheten. Validering Västs fokus på att prioritera de områden där de gör mest nytta bidrar även till att skapa en resurseffektiv verksamhet. Att genomgående ”springa på de bollar som rullar” gör dock att verksamheten även får en spretig karaktär. Detta gör också det övergripande strategiska perspektivet kring vad Validering Väst ska åstadkomma och vem verksamheten faktiskt är till för blir mindre tydligt. Validering Västs prioriteringar är heller inte alltid förankrade bland regionala intressenter. Validering Väst har således en viss brist på strategisk styrning. Denna brist har förstärkts av att

verksamheten saknat en styrgrupp med mandat att påverka verksamhetens prioriteringar. En sådan är i nuläget under utveckling, vilket ger goda förutsättningar för att stärka verksamhetens strategiska styrning framöver.

Validering Väst uppnår resultat genom att stödja och påverka

Validering Väst arbetar med en bred palett av uppgifter relaterade till att stödja, driva, utveckla och sprida validering och valideringsmodeller och -metoder samt påverka det bredare valideringssystemet. Detta arbete är framgångsrikt både sett till kvaliteten, omfattningen och spridningen av arbetet. Ett tydligt tecken på att verksamheten även haft genomslag nationellt är att Validering Väst fungerar som en stödjande part i flera prestigefyllda uppdrag på nationell nivå. När det gäller att skapa, utveckla, sprida och förvalta valideringsmodeller och -metoder har Validering Väst genomgående åstadkommit goda resultat. Samtidigt är Validering Väst en stödjande verksamhet, och är därmed beroende av både sina samverkanspartners och validanderna själva för att modeller och metoder ska uppnå sina slutliga resultat, i termer av mer och bättre validering.

Genom sitt övergripande ansvar för Västra Götalands valideringsrelaterade arbete, har Validering Väst bidragit till att stärka förståelsen för validering och den generella kunskapsnivån kring validering inom regionen. Verksamhetens arbete med utbildning är en viktig faktor för att kunna åstadkomma mer och bättre validering och skapar även goda förutsättningar för ökad användning av validering. Validering Väst bedriver även ett aktivt påverkansarbete på regional och nationell nivå. Då det finns få aktörer i Sverige som har erfarenhet eller expertis motsvarande den som finns inom Validering Väst fyller verksamheten, trots sin regionala utgångspunkt, även en funktion på nationell nivå. Samtidigt finns det en viss oklarhet hos många intressenter kring hur Validering Västs arbete med att påverka systemet nationellt speglar sig i dess mer regionalt förankrade uppdrag. Det är därför viktigt att klargöra vilka genomslag de resultat man åstadkommer på nationell nivå har på regional nivå givet verksamhetens regionala finansiering.

Utvärderingens rekommendationer

Validering Väst levererar generellt goda resultat och vår samlade bedömning av verksamheten är tydligt positiv. Våra rekommendationer för förbättringar fokuserar därför på den strategiska nivån och styrningen av verksamheten i förhållande till (1) organiseringen av verksamheten, (2) verksamhetens innehåll. Rekommendationerna är riktade både till VGR och Validering Väst.

Utveckla styrningen av verksamhetens innehåll

Oxford Research bedömer att det finns möjligheter att förbättra den strategiska styrningen av innehållet i Validering Västs verksamhet, för att säkerställa att de levererar ett mervärde för hela Västra Götaland som stämmer överens med regionala målsättningar.

Verksamhetens komplexitet i kombination med avsaknaden av en egentlig styrelse har gjort verksamheten spretig med avsaknad av en tydlig inriktning. Man arbetar även med ett påverkansspår vars mervärde för VGR och Västra Götaland kan behöva tydliggöras. Denna utvärdering har varit ett första steg för att hjälpa VGR att bättre förstå Validering Väst och dess mållogik. Detta är ett arbete som behöver fortsätta. Vi rekommenderar därför:

- **Att arbeta vidare med Validering Västs mållogik** och gå från ett ”är-läge” till ett ”bör-läge”. Den mållogik som vi presenterat i denna utvärdering är empirisk och bygger således på vad Validering Väst faktiskt

gör. Vi rekommenderar att VGR och Validering Väst tillsammans tar fram en mållogik för hur man anser att verksamheten borde se ut och vilken typ av påverkan den borde fokusera på. Även principiella diskussioner bör inkluderas i framtagandet. Viktiga frågor kan exempelvis vara att Validering Väst tydliggör värdet av olika verksamheter för intressenter såsom kommuner och kommunalförbund samt att VGR tydliggör övergripande prioriteringar och förväntningar från intressenterna. Även arbetet med generella perspektiv skulle behöva synliggöras i mållogiken. Vi rekommenderar att VGR tar extern hjälp för att utveckla mållogiken, då en extern aktör ofta har bättre möjligheter att förhålla sig neutral till olika intressenters potentiellt olika perspektiv.

- **Att se över Validering Västs måldokument** och formulera målen mer relevant utifrån mållogiken. Det nuvarande måldokumentet är daterat och i viss mån otydligt. Vi rekommenderar att VGR genom arbetet med mållogiken tar fram mer relevanta mål, som bättre speglar Validering Västs övergripande målsättningar och arbete. Dessa bör integreras i den existerande styrningen.
- **Att vidareutveckla verksamhetens prioriteringar** med hjälp av verktygen och processerna ovan. Detta handlar framförallt om att implementera de strategiskt satta målen i verksamheten. I praktiken kommer detta troligen att vara en växelverkande process där Validering Västs nuvarande arbetssätt informerar målsättningar, som i sin tur styr framtida arbetssätt.
- **Gör en konsekvensanalys av hur man ska förhålla sig till arbetet efter Valideringsdelegationens avslutning.** Den nuvarande Valideringsdelegationen kommer att avslutas under 2019 och det är ännu oklart var det framtida arbetet kommer att förläggas. Valideringsdelegationen är viktig för fältet och dess avslutning lämnar (i nuläget) obesvarade frågor kring vem som tar ansvaret och vad som kommer att hända. Validering Väst följer arbetet nära, men det är viktigt att hela styrkedjan är medvetna om vad Valideringsdelegationen mynnar ut i. Då detta kommer att påverka valideringsarbetet i Sverige i stort rekommenderar vi att VGR och Validering Väst utför en konsekvensanalys där de bedömer hur olika scenarier skulle påverka verksamheten.

Utveckla styrningen av verksamhetens organisation

Oxford Research bedömer att Validering Västs organisation kan utvecklas för att stärka verksamhetens hållbarhet. Detta gäller både sett till kontinuitet i mål och prioriteringar och kontinuitet i själva arbetet. Validering Väst genererar stora värden och arbetar överlag på ett högkvalitativt sätt, vilket man bör säkra upp. Vi rekommenderar därför:

- **Att fortsätta basfinansieringen av Validering Väst** för att inte styrkor som byggts upp ska gå förlorade. Validering Väst fungerar i grunden bra. Verksamheten har idag en unik position i Sverige, vilket till stor del är tack vare den kontinuitet som verksamheten upplevt i förhållande till finansiering och förutsättningar. Oxford Research rekommenderar starkt att denna finansiering fortsätter för att säkra Validering Västs möjligheter att arbeta på denna nivå även i framtiden.

- **Att arbeta för att göra Validering Väst mindre personberoende** genom att institutionalisera den kunskap som finns inom verksamheten. Rent konkret handlar detta om att dokumentera nätverk, kunskap och arbete genom exempelvis mentorskap och handledarskap. Dokumentation och handledarskapet blir således ett sätt att skapa ett institutionaliserat lärande, som bör arbetas med kontinuerligt. Oxford Research rekommenderar även att man arbetar på att säkerställa att övergångsperioderna innan de kommande pensionsavgångarna blir tillräckligt långa för att verksamheten inte får perioder med låg personalstyrka.
- **Fortsätt arbetet med att skapa en strategisk styrgrupp för Validering Väst**, klargör dess mandat samt hur den kan verka stödjande och styrande för verksamheten. Detta kopplar an till den strategiska styrningen av Validering Västs innehåll, men det finns även ett operativt perspektiv. En styrgrupp kan agera stödjande, förstå verksamheten och vara en intermediär mellan nedskrivna mål och den dagliga verksamheten. Det är också ett sätt att säkerställa en fortsatt ledning av verksamheten om den nuvarande operativa ledningen skulle försvinna. Oxford Research bedömer att det arbete som har påbörjats med att skapa en styrgrupp har goda förutsättningar för att förbättra verksamhetens styrning, och rekommenderar att man säkerställer att gruppen får ett tydligt mandat i förhållande till verksamhetens prioriteringar.

Bilaga 1: Valideringsmodeller

Fallstudie av Branschvalidering Bygg

Syfte och bakgrund	Validering Väst, dess föregångare och Bräcke gymnasiet har arbetat med byggvalidering i över 20 år. Numera finns en heltäckande metod, uppbyggd fysisk infrastruktur på Bräcke gymnasiet och ett etablerat samarbete med BYN regionalt, som utfärdar yrkesbevis. Metoden är skapad inom ramen för BYN:s nationella valideringsmodell vilket ger den nationell legitimitet. Den används främst för att validera inom Västra Götaland, men nyligen har även Utbildning Nord, en skola som driver arbetsmarknadsutbildningar i Nordkalotten börjat validera enligt modellen.
Målgrupp	Validander kommer främst från Arbetsförmedlingen, men även Vuxenutbildningen, Etableringsenheten i Göteborgs stad och företag skickar validander. Validanderna består till stor del av nyanlända men även tidigare t.ex. sjukskrivna i en reaktiveringsprocess ingår i målgruppen. Validanderna är ofta i medelåldern med yrkesvana.
Valideringsprocess	Valideringen börjar med en kompetenskartläggning som kan genomföras av handläggare på Arbetsförmedlingen. Om validanden visar relevanta kompetenser genomför valideringsutföraren ett kartläggningssamtal som resulterar i ett kartläggningsutlåtande. Utlåtandet kan leda till att 1) utföraren rekommenderar ett annat yrke, 2) validanden får genomgå kompletterande utbildning via anordnare, 3) en kompetensbedömning påbörjas. Kompetensbedömningen består av både praktiska och teoretiska element och tar 1–6 veckor. Kvalificerade yrkeslärare genomför och dokumenterar bedömningen och tar hjälp av tolkar vid behov. Efter genomförd validering får validanden ett slutdokument bestående av intyg och evt. kompletteringsutlåtande. Den slutliga bedömningen av erfarenhet blir översatt till timmar i en utbildningsbok. Detta leder till att validanden antingen får ett svenskt yrkesbevis utfärdat från BYN eller blir inplacerade på lärlingsstegen som så småningom leder till yrkesbevis. Vid placering på lärlingsstege får validanden komplettera sina kunskaper antingen genom en skräddarsydd utbildning eller anpassad lärlingstid.
Resultat	Metoden är väl ansedd av branschen och håller hög kvalitet. Enligt representanter för byggindustrin resulterar den specifika implementering av byggvalidering i att det kommer fler kompetenta medarbetare till en bransch med stora kompetensbehov. Ungefär 75% av validander som valideras enligt denna metod kommer i arbete.
Samverkan	Denna metod för byggvalidering är ett resultat av samverkan mellan Validering Väst, Bräcke gymnasiet och BYN regionalt. Validering Väst tillhandahåller en valideringsportal som används för att dokumentera validandens kompetenser. De processleder utvecklingar av metoden, bidrar med stöd i valideringsrelaterade frågor och arbetar med information och spridning. Bräcke gymnasiet bidrar med ämnesexpertis, genomför valideringar och assisterar med spridning. BYN regionalt utfärdar yrkesbevis efter genomförda valideringar och kompletteringar och representerar det regionala näringslivet.
Utmaningar	Byggvalideringsmetoden används framförallt regionalt inom Västra Götaland. Även om BYN regionalt är mycket nöjd med metoden och dess resultat, anser BYN centralt att metoden är en för omfattande implementering av valideringsmodellen och för resurskrävande att spridas nationellt. De arbetar därför med att ta fram en ny, mindre modell. Validering Väst har medverkat vid inledande möten och tagit emot studiebesök, men det är i nuläget oklart i vilken grad Validering Väst kommer att delta i det fortsatta utvecklingsarbetet. Oklarheterna från BYN centralt innebär även att andra utvecklingsområden inom modellen, såsom att utveckla språket i de fackteoretiska proven och modernisera delar av innehållet, i nuläget är pausat.
Nytta och spridning	Denna metod för byggvalidering har ett gediget fokus på praktiska övningar, ger förslag på kompletterande utveckling och ger möjlighet för validanden att komma in i lärlingssystemet. Modellens omfattning ger en tydlig bild av validandens kompetenser och brister, och fungerar även som en kvalitetsstämpel gentemot branschen. Majoriteten av validanderna kommer i arbete och håller hög kvalitet. Validering Väst spelar en avgörande roll i försöket att sprida metoden från regional till nationell nivå. Verksamheten fungerar som en "spindel i nätet" som har kunskapen, nätverket, erfarenheten och den strategiska nivån som är nödvändig för att kunna driva frågan. Samtidigt hindras den nationella spridningen av att byggbranschen har varit långsamma att anamma validering som ett verktyg för kompetensförsörjning. Olika syn på validering mellan BYN regionalt och centralt är också ett hinder för spridning. Då metodens omfattning kräver en fysisk infrastruktur, är antalet platser som kommer kunna erbjuda denna typ av validering begränsat. Även kostnaden och tidsåtgången försvårar spridningen.

Fallstudie av Kockvalidering

Syfte och bakgrund	Storkök inom den offentliga sektorn står inför en kompetensförsörjningsutmaning med många kommande pensionsavgångar och för få nyutbildade för att täcka behovet. Svårigheter att rekrytera innebär att branschen upplever ett behov för att kunna synliggöra kompetenser och kunskaper bland de individer som saknar formella kvalifikationer. Kockvalideringsmodellen med fokus på storkök använder den valideringsmodell som Utbildningsrådet för Hotell och Restauranger (UHR) tidigare utvecklat för restauranger. Sedan 2015 har UHR i samarbete med Validering Väst arbetat med att implementera modellen inom offentlig måltidsverksamhet och tagit fram material som säkrar konsistens. För att implementera och sprida modellen har Validering Väst, UHR och Skolmatsakademin skapat en plattform som underlättar samarbete mellan aktörerna i de deltagande kommunerna.
Målgrupp	Validanderna består av anställda eller arbetssökande utan formella kvalifikationer inom kockyrket. De kommer främst från sina arbetsgivare (kommuner, sjukhus, friskolor, vuxenutbildning) eller potentiella arbetsgivare som tillämpar validering som en del av en provanställning. Det är inte ovanligt inom storkök att medarbetare har många års erfarenhet men saknar formella kompetenser.
Valideringsprocess	En certifierad yrkesbedömare som utbildats av UHR genomför valideringen. De inleder valideringen med en intervju för att kartlägga kompetenser och se om det finns fog för att genomföra en praktisk validering. Om så är fallet genomför man den praktiska valideringen under en 10-dagarsperiod där validanden genomför sitt ordinarie arbete som löpande bedöms av yrkesbedömare. Vid slutförd validering återgår validanden till sitt ordinarie arbete. På den ordinarie arbetsplatsen tilldelas validanden en kollegial handledare, som handleder både innan valideringen och sedermera hjälper denne med att komplettera de områden som valideringen har identifierat som bristfälliga. Validering Väst ansvarar för att utbilda de kollegiala handledarna. För validanden mynnar valideringen dessutom ut i branschens nationella intyg eller gesällbrev.
Resultat	Arbetsgivare uppskattar modellen, vars tydlighet och taktiska inriktning innebär att den skapar produktiva resultat. I slutet av 2018 använde 21 arbetsgivare modellen. UHR hade utbildat 50 yrkesbedömare och Validering Väst hade utbildat 90 kollegiala handledare. Totalt 43 kockar hade validerats.
Samverkan	Sedan de började samverka kring, och genomföra pilotstudier för hur kockmodellen kan implementeras i storkök, har UHR och Validering Väst skapat en tydlig struktur för rollerna i samarbetet. Medan UHR förvaltar själva valideringsverktyget ansvarar Validering Väst för att genomföra kollegiala handledarutbildningar. Validering Väst bidrar även med kunskap om valideringsmetoder, förkunskap och en pedagogisk förmåga att förklara verktyget. I samarbete med Skolmatsakademin, ett kunskapsnätverk inom Västra Götaland, har man skapat nätverk för yrkesbedömare, kollegiala handledare och chefer där man lyfter både operativa och strategiska frågor. Nätverken har även gjort att man skapat ett samarbete mellan kommuner, vilket möjliggjort för ömsesidigt lärande.
Utmaningar	UHR och Validering Väst hade inledningsvis haft olika syn på validering, och den kollegiala handledarrollens funktion. Där Validering Väst har drivit frågan om kollegiala handledare som en viktig förutsättning för att valideringen ska bidra till kompetensutveckling har UHR hävdade att själva valideringsmodellen måste kunna genomföras utan kollegiala handledare, för att underlätta spridning. Kollegiala handledare används enbart i Västra Götaland. Bägge aktörer har ett intresse av att sprida modellen nationellt, men de flesta regioner saknar motparter till Validering Väst, vilket försvårar arbetet med spridning. Resursbegränsningar hos både UHR och Validering Väst innebär dessutom att det finns vissa förbättringar i modellen som man ej ännu haft möjlighet att genomföra. Slutligen har Validering Västs arbete med kockmodellen varit mycket personberoende, vilket ger en sårbarhet i organisationen som kan komma att påverka det framtida arbetet.
Nytta och spridning	Kockvalideringsmodellens legitimitet återfinns i att den genomförs i relation till nationella branschkrav, vilket ökar validandernas anställningsbarhet. Denna legitimitet är också en förutsättning för att modellen ska kunna spridas nationellt. Spridningen är dessutom beroende av att det finns en aktör som driver utvecklingen. Här har Validering Väst en viktig roll att spela då de har kompetensen, personalen och resurserna för att kunna driva och skapa forum inom den plattform som skapats. Validering Väst fungerar således som mäklare och motor i arbetet med kockvalideringsmodellen. De arbetar aktivt med spridning, uppföljning och stöttar arbetsgivarna för att säkra att modellen inte blir bortprioriterad.

Fallstudie av KUB-modellen

Syfte och bakgrund	KUB-modellen är främst riktad mot personer som har, eller eftersträvar reell kompetens, men som inte kan valideras mot branschkrav eller inom utbildningssystemet. Modellen, som står för ”kartläggning, utveckling, bekräftelse” är ingen egentlig validering, utan fungerar som ett komplement till validering. Den kom till då Validering Väst såg ett behov för en modell som fokuserade på att deltagaren skulle växa och utvecklas under ett förlopp. Samtidigt saknades strukturer som riktade sig mot den grupp som står längst från arbetsmarknaden. Genom KUB-modellen har man skapat en struktur för synliggörande av befintlig kompetens samt i lärandet för både handledaren och deltagaren, som stärker och skapar ett långsiktigt mervärde för deltagaren.
Målgrupp	Deltagarna består typiskt av medverkande i arbetsmarknadsinsatser som befinner sig långt från arbetsmarknaden och i de flesta fall saknar reell kompetens. Hos vissa aktörer har man börjat att tillämpa den bredare, t.ex. på sommararbetare.
Valideringsprocess	KUB-modellen är ett strukturerat arbetssätt för utveckling och lärande med fokus på både arbetsuppgifter och generella arbetslivskompetenser. Modellen tillämpas av en KUB-handledare som utbildats av Validering Väst för att fungera som handledare för deltagaren under deras förlopp. Under förloppet gör handledaren löpande bedömningar av hur självständigt deltagaren utför de specifika arbetsuppgifterna, samt hur ofta deltagaren visar prov på att bemästra de generella arbetslivskompetenserna. Handledaren utövar situationsanpassad handledning, vilket innebär att de löpande bedömer deltagarens självständighet i förhållande till en viss uppgift och anpassar handledarskapet därefter. Handledaren dokumenterar deltagarens utveckling genom KUBit-verktyget. Efter avslutat förlopp generar arbetet med KUB-modellen ett intyg som i text och bild beskriver och dokumenterar de arbetsuppgifter deltagaren utfört under förloppet, deras grad av självständighet, samt vilka generella kompetenser de besitter.
Resultat	Modellen används i 20 kommuner inom VGR, men användningen varierar. Validering Väst arbetar även med att sprida modellen till andra regioner. Dock saknas det statistik och kvantifierbara resultat för modellen. Modellen är väl ansedd bland användarna, där vissa även har börjat tillämpa den i sin ordinarie verksamhet.
Samverkan	Validering Väst äger KUB-modellen och ansvarar för att förvalta modellen och KUBit, genomföra handledarutbildningar, utfärda intyg och certifikat, ge löpande stöd till organisationer och handledare samt hålla i löpande uppföljnings- och metodträffar. Användarna deltar i överenskomna utbildningar och använder modellen löpande och kostnadsfritt (gäller kommunerna i Västra Götaland) i sin verksamhet. Validering Väst stödjer användarna och för löpande diskussioner på flera nivåer kring hur stödet kan förbättras och anpassas efter behov.
Utmaningar	Modellens huvudsakliga förbättringsområden är dels relaterade till hur den implementeras, dels hur innehållet i modellen kan förbättras. För att KUB-modellen ska vara användbar är det viktigt att användaren har klart för sig hur de ska använda modellen långsiktigt. Den skulle även behöva förankras bättre hos flera intressenter och på alla nivåer inom användarnas organisationer. Samtidigt finns en brist på aggregerad statistisk som kan visa modellens utveckling och resultat över tid. Rent innehållsmässigt behövs en struktur kring språkligt lärande och hur det kan kopplas till de generella arbetslivskompetenserna, något Validering Väst i nuläget utvecklar. Dessutom finns det behov av att förbättra KUBit, som användare upplever som ett daterat verktyg med föråldrat gränssnitt och begränsad användbarhet.
Nytta och spridning	KUB-modellens främsta nytta består i att den synliggör kompetenser hos individer som ofta har lågt självförtroende efter lång tid i utanförskap. Modellen är en av få som riktar sig till denna målgrupp. Även om den är pedagogiskt anpassad är den tillämplig på andra grupper. KUB-modellen fungerar som en ett verktyg och en läroplan som möjliggör synliggörandet av kompetens, konkreta bedömningar och erbjuder stöd till KUB-handledarna i deras ledarskap. För att möjliggöra det framtida arbetet och spridning är långsiktighet och ägarskap viktigt. Även om modellen blir en integrerad del av en verksamhet måste det finnas någon som driver och äger modellen för att den inte ska urholkas. Dessutom kommer en ny implementering av modellen alltid att kräva metodstöd. Validering Väst har därför en viktig roll att spela i det framtida arbetet med KUB-modellen.

2019-04-30

Dokumentnamn: Utvärdering av Validering Väst

Kontaktperson: Monica Emanuelsson, Koncernkontoret, Data och Analys

Rapporten går att ladda ner från www.vgregion.se/analysportalen